

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**MESLEK LİSELERİNDE ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN İŞLETMELERDEKİ BECERİ
EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

NURCİHAN KAYA

DENİZLİ 2021

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**MESLEK LİSELERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN
İŞLETMELERDEKİ BECERİ EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

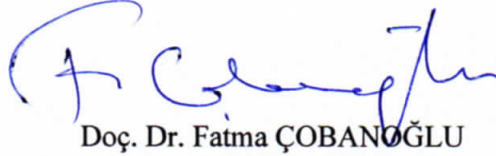
Nurcihan KAYA

Danışman

Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

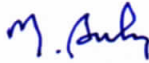
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Nurcihan KAYA tarafından hazırlanan “Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
03./02/2021 tarih ve 05/23.....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı'nda tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde değerli görüş ve eleştirileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanını ve bilgisini esirgemeyen kıymetli hocam, danışmanım Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU'na içtenlikle teşekkür ederim.

Eğitim Yönetimi'ne bakışında yeni ufuklar açarak, bundan sonraki mesleki yaşamımda daha farklı düşünmemi sağlayan Prof. Dr. Kazım ÇELİK hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Yüksek lisans derslerini aldığım dönemde bilgi ve deneyimlerini özveri ile paylaşan tüm hocalarıma ve okuldaki derslere devam edebilmem konusunda desteklerini gördüğüm okul müdürüm Nuray DİNÇKAN ve müdür başyardımcısı Ozan SALMAN hocalarıma teşekkür ederim.

Ayrıca tezimin anket çalışması aşamasında desteğini esirgemeyen meslektaşım Ali BOZAK hocama ve yüksek lisans eğitimi süresince her türlü desteğini gördüğüm sevgili eşim Doç. Dr. Ali KAYA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Nurcihan KAYA

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu proje çalışmada; proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Nurcihan KAYA

ÖZET

Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

KAYA Nurcihan

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

Ocak 2021, 93 sayfa

Bu çalışmada, Mesleki Teknik Anadolu Liseleri'nde görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören 12. Sınıf öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunların öğretmen ve öğrencilerin kişisel özelliklerine göre değişiklik gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2020–2021 Eğitim-Öğretim yılı Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale ilçesinde görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim gören 12. Sınıf ve beceri eğitimine giden öğrencilerin oluşturmaktadır. Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların iş yeri kurallarının, işletme tarafından öğrenciye uygulama başlamadan önce bildirilmemesi ve öğrencilerin ücretlerinin mevzuatta belirtilen miktarda yatırılmaması konularında yoğunluk kazandığı görülmüştür. Öğretmenlerin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların ise öğrencilerin sosyal güvenlik haklarının yetersiz olması ile beceri eğitiminde mevzuat tarafından belirlenen miktarın yetersiz olması olduğu tespit edilmiştir. Yine beceri eğitiminde yaşanan sorunların alt boyutlara göre öğrencilere göre okul, öğretmen, mevzuat, işletme ve öğrencilerden kaynaklanan sorunlar şeklinde sıralandığı görülürken öğretmenlere göre ise mevzuat, işletme, öğrenci, okul ve öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar şeklinde sıralandığı görülmüştür. Öğrenci ve öğretmenlerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının kişisel özellikleri ve alt boyutlara göre bazı özellik ve boyutlara göre farklılık gösterdiği görülürken bazı boyut ve özelliklere göre ise farklılık göstermediği saptanmıştır. Çalışmada özellikle mevzuat kaynaklı sorunların yoğun olduğu görülmüş ve mevzuat ve diğer sorunların çözümüne ilişkin görüş ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Mesleki eğitim, beceri eğitimi, öğretmen, öğrenciler,

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.1.1. Problem Cümlesi ve Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1. Mesleki Eğitim	6
2.1.2. Mesleki eğitimin Önemi	7
2.1.3. Türkiye’de Mesleki Eğitim	8
2.1.4. Beceri Eğitimi	10
2.1.5. Beceri Eğitiminde Yetki, Görev ve Sorumluluklar	11
2.1.5.1. Okul Müdürünün Yetki, Görev ve Sorumlulukları	11
2.1.5.2. Koordinatör Müdür Yardımcısının Görev ve Sorumlulukları	11
2.1.5.3. Koordinatör Öğretmenlerin Görev ve Sorumlulukları	12
2.1.5.4. İşletmelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları	12
2.1.5.5. Eğitici personel/Usta öğreticinin Görev ve Sorumlulukları	12
2.1.5.6. Öğrencilerin Görev ve Sorumlulukları	13
2.2. İlgili Araştırmalar	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Evren ve Örneklem	17
3.3. Veri Toplama Aracı	20

3.4. Verilerin Analizi	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR ve YORUM	24
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	24
4.1.1. İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	25
4.1.2. Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	27
4.1.3. Okuldan Kaynaklı Sorunlar	27
4.1.4. Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	29
4.1.5. Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	29
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	30
4.2.1. İşletme Kaynaklı Sorunlar	31
4.2.2. Mevzuat Kaynaklı Sorunlar	33
4.2.3. Okul Kaynaklı Sorunlar	34
4.2.4. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	35
4.2.5. Öğretmen Kaynaklı Sorunlar.....	36
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	37
4.3.1. Cinsiyet Değişkeni	37
4.3.2. İşletmeyi Kimin Bulduğu Değişkeni	38
4.3.3. Mesleğe Yönelme Değişkeni	40
4.3.4. Çalışılan Sektör Değişkeni	42
4.3.5. Okul Türü Değişkeni	43
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	45
4.4.1. Cinsiyet Değişkeni	45
4.4.2. Kıdem Değişkeni	46
4.4.3. Okul Türü Değişkeni	49
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	51
5.1. Tartışma ve Sonuç	51
5.2. Öneriler	54
KAYNAKÇA	55
EKLER	58
ÖZGEÇMİŞ	83

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. <i>Ortaöğretim Kurumu Öğrencilerinin Okul Türlerine Göre Dağılımı</i>	8
Tablo 2.2. <i>Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 2013 Yılı Yüksek Öğretime Yerleşme Oranları</i>	9
Tablo 3.1. <i>Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri</i>	18
Tablo 3.2. <i>Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Özellikleri</i>	19
Tablo 3.3. <i>Öğretmen ve Öğrenci Anketi Verilerinin Karşılaştırılması</i>	21
Tablo 3.4. <i>İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Alt boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi</i>	22
Tablo 3.5. <i>İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Alt boyutlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi</i>	22
Tablo 4.1. <i>Öğrencilerin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar</i>	24
Tablo 4.2. <i>İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre İşletmelerinden Kaynaklanan Sorunlar</i>	25
Tablo 4.3. <i>İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar</i>	27
Tablo 4.4. <i>İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Okuldan Kaynaklanan Sorunlar</i>	27
Tablo 4.5. <i>İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar</i>	29
Tablo 4.6. <i>İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar</i>	30
Tablo 4.7. <i>Öğretmenlerin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar</i>	31
Tablo 4.8. <i>Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde İşletmeden Kaynaklanan Sorunlar</i>	31
Tablo 4.9. <i>Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar</i>	33
Tablo 4.10. <i>Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Okuldan Kaynaklanan Sorunlar</i>	34
Tablo 4.11. <i>Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar</i>	35
Tablo 4.12. <i>Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar</i>	36

Tablo 4.13. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algularının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması</i>	37
Tablo 4.14. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algularının İşletmeyi Bulana Göre Karşılaştırılması</i>	38
Tablo 4.15. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algularının Mesleğe Yönelme Durumuna Göre Karşılaştırılması (t testi)</i>	41
Tablo 4.16. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algularının Çalıştıkları Sektöre Göre Karşılaştırılması (t testi)</i>	42
Tablo 4.17. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algularının Öğrencilerin Okul Türüne Göre Karşılaştırılması</i>	43
Tablo 4.18. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algularının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması (t testi)</i>	45
Tablo 4.19. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algularının Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılması</i>	46
Tablo 4.20. <i>Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algularının Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Karşılaştırılması</i>	49

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Mustafa Kemal Atatürk tarafından “en önemli, en esaslı nokta eğitim meselesi” (Aytaç, 1984, s.10) şeklinde ifade edilen eğitimin önemi sürekli artmaktadır. COVID-19 pandemisi nedeniyle zor günler geçirilen günümüzde eğitim faaliyetlerinin aksamaması için türlü çalışmalar yapılmakta ve önlemler alınmaktadır. Salgın sürecinde de ülkemizde ilk başlarda “Tatil değil evde eğitim” sloganıyla uzaktan eğitim imkânı sağlanmaya çalışılmış ve yine bu süreçte Türkiye Radyo Televizyon (TRT), Eğitim Bilişim Ağı (EBA), Televizyon (TV) ve diğer uzaktan eğitim platformları ile eğitim faaliyetleri yapılmak suretiyle herhangi bir aksaklık olmaması için çalışmalar yapılmıştır. Eğitimin değeri, önemi ve katma değer yaratması günümüzde daha çok dillendirilmektedir. Eğitimin faaliyetleri içinde mesleki eğitimin dünyada önemi yakinen bilinmekle birlikte ülkemizde hala gereken değeri görmeyen mesleki eğitim de COVID-19 pandemisinden maalesef olumsuz etkilenmiştir. Mesleki eğitim ülke kalkınması ve üretim için son derece önemlidir. Çocukların küçük yaşlardan itibaren üretim ve hizmet sektörünü yakından tanımalarına imkan sağlamaktadır. Mesleki eğitim hem örgün eğitim hem de iş başında eğitim imkanı vererek öğrencinin hem üst öğrenime hem de mesleğe hazırlaması bakımından öğrenciye avantajlar sağlamaktadır.

Meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin üst öğrenime hazırlanırken staj-beceri eğitimi ile aynı zamanda mesleğe ve hayata da hazırlanıyor olması öğrenci açısından olduğu kadar veli, iş dünyası, işletmeler ve ülke açısından da önemli avantajlar sağlamaktadır. Bundan dolayı öğrencilerin okulda aldıkları dersler kadar iş yerlerinde-işletmelerde edindikleri mesleki becerilerde önemlidir. Edinmiş oldukları mesleki beceriler öğrencilerin bu işi yaparken verimlilik ve performansını doğrudan etkilemektedir. Bunun yanında işinde yükselmesi için de mesleki becerilere haiz olması ve yönetim becerilerine sahip olması gerekmektedir. Ancak öğrenciler mesleki beceri eğitimi-staj uygulamalarını yaparken zaman zaman sorunlar yaşayabilmektedirler. Bu sorunlar kaynağı itibariye farklılık göstermekle birlikte beceri eğitimini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu sorunların neler olduğu, etki dereceleri ile bu sorunları çözmek için yapılabilecek çalışmalar ve

öneriler bu çalışmanın konusu olmakla birlikte konunun ilgililerine yol göstermesi beklenmektedir.

1.1.Problem Durumu

Mesleki eğitim; öğrencilerin hem mesleğe hem yükseköğrenime hem de hayata hazırlanması amacıyla milli eğitim ve sektör işbirliği ile yapılan eğitim planlanma, uygulanma, izlenme ve değerlendirilmesi ile yapılmaktadır. Mesleki eğitim, gelişmiş ülkelerde gereken önemi görmekte ve desteklenmektedir. Böylece yetişmiş iş gücü ve insan sermayesi elde edilerek üretimde kalite ve nitelikli üretim sağlanmaktadır. Türkiye’de ise cumhuriyetin ilk yıllarında önem verilen mesleki eğitim 1997 yılından sonra özellikle katsayı sorunuyla birlikte öğrenci kaybına uğramış ve gelen öğrencilerin de akademik ve diğer beceriler konusunda vasat ve daha altı düzeyde öğrencilerin tercih ettiği okullar olmuştur. 2012 yılında kat sayı sorunu çözülmüş olmasına rağmen gerek ortaöğretime yerleştirme sistemi gerekse toplumsal önyargılar nedeniyle mesleki eğitimin hak ettiği yere geldiğini söylemek oldukça güçtür.

Türkiye’de mesleki eğitim veren orta öğretim okulları Mesleki Teknik Anadolu Liseleri (MTAL) olarak adlandırılmaktadır. Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde örgün eğitimin yanında beceri eğitimi-staj uygulaması da bulunmaktadır. Ülkemizde mesleki eğitim; mesleki ve teknik eğitim programlarının uygulandığı çıraklık eğitim, örgün ve yaygın eğitim kurumları aracılığıyla yapılmaktadır (M.E.B., 2006). Öğrencilerin teorik olarak aldıkları ve atölyelerde yaptıkları ve edindikleri mesleki becerileri işletmelerde ve çalışma alanlarında da sergileyebilmelerine olanak sağlayan bu uygulama her zaman istenilen ve beklenen şekilde süreç devam etmeyebilmektedir. Böyle durumlarda çeşitli sebeplerle sorunlar yaşanabilmektedir. Sebebi ne olursa olsun işletmelerde yaşanan sorunlar beceri eğitiminde yaşanan sorunlar olarak adlandırılmaktadır. İşletmelerde yapılan ve yapılması zorunlu olan bu beceri eğitiminin ayrı bir prosedürü ve uygulamasının yanında ücretlendirmesi de farklılık göstermektedir (Üngüren ve Ehtiyar, 2009). Bu nedenle birçok işletme bu tür uygulamalara katılmada isteksiz davranırken bazı işletmeler olumlu yaklaşmakta ancak prosedürleri ve gerekli çalışmaları tam ve zamanında yapmamaktadır. Yine öğrencilere haksız ve farklı uygulamalar yapılmakta ve ilgisiz alanlarda çalışmaları istenebilmektedir (Yeşil ve Çalışkan, 2006).

Bazı öğrencilerin bazı işletmelerde farklı iş ve alanlarda çalıştırılmak istenmesi, baskı, fazla çalıştırılma, ücretin geç ve eksik ödenmesi, mobbing, tehdit vb. birçok olumsuzluklarla karşılaşmaları beceri eğitimi sürecinde olduğundan dolayı ve öğrencilerin meslek liselerini tercihlerini olumsuz etkilediği gibi bu okullarda öğrenim görenleri ve bu

işleri ilerleyen zamanlarda yapacakları ve yapmayı düşünenleri de olumsuz etkilemektedir. Bu çalışmada “meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri” araştırılmıştır.

Bu çalışmada öğrencilerin ve öğretmenlerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların neler olduğu ve bu sorunların kişisel özelliklerine göre değişip/değişmediği incelenmiş ve elde edilen sonuçlar ışığında önerilerde bulunulmuştur.

1.2. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi;

“Meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri nedir?” şeklinde belirlenmiştir.

Bu çerçevede aşağıdaki alt problemler ele alınmıştır:

1. Öğrencilere göre işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları;
 - a. İş yeri kaynaklı sorunlar,
 - b. Okul kaynaklı sorunlar,
 - c. Öğrenci kaynaklı sorunlar,
 - d. Koordinatör öğretmen kaynaklı sorunlar ve
 - e. Mevzuat kaynaklı sorunlar nelerdir?
2. Öğretmenlere göre işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunları;
 - a. İş yeri kaynaklı sorunlar,
 - b. Okul kaynaklı sorunlar,
 - c. Öğrenci kaynaklı sorunlar,
 - d. Koordinatör öğretmen kaynaklı sorunlar ve
 - e. Mevzuat kaynaklı sorunlar nelerdir?
3. Öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları;
 - a) Cinsiyet,
 - b) İşletmeyi bulan,
 - c) Mezun olduktan sonra mesleğe yönelme,
 - d) Sektör türü ve
 - e) Okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları;
 - a) Cinsiyet,
 - b) Kıdem,
 - c) Okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören ve işletmelerde beceri eğitimi yapan son sınıf öğrencilerinin beceri eğitimi sürecinde karşılaştıkları sorunların neler olduğu ve bu sorunların çözümüne ilişkin önerilerin tespit edilmesi ve bu sorunların kişisel özelliklere göre farklılık oluşturup/oluşturmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen verilere göre farklılık gösterip göstermediği tespit edilerek gerekli görüş ve önerilerde bulunulmuştur. Böylelikle literatüre katkı sağlanarak ilgili araştırmacılara da gerekli bulgular paylaşarak katkı amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin beceri eğitimi-staj yapmaları mezun olabilmeleri için gereklidir. Beceri eğitiminden başarılı olamayan öğrencilerin okulu bitirebilmeleri mümkün değildir. Ayrıca staj; kariyer hedefini belirlemede, iş tecrübesi kazanmada veya staj yapılan kurumda tam zamanlı bir çalışma imkanı sağlar, öğrencilere, yeni mezunlara ve kariyer değişikliği yapmak isteyenlere iş tecrübesi sunar. Öğrencilerin kariyerlerinde önemli bir yer tutan staj eğitimi sırasında, çalıştıkları sektörlerdeki staj uygulamalarını değerlendirmek ve uygulamada karşılaşılan sorunlar ve çözümler üretmek önemlidir.

Mesleki ve teknik eğitim ara iş gücü temini kadar yükseköğretim teknik bölümlerine nitelikli öğrenci temini için de önemli kaynak sağlayıcıdır. Ekonomik ve işgücü anlamında belli hedeflere ulaşmak isteyen ülkelerin önceliklerinin başında mesleki eğitimler gelmektedir. Genç ve dinamik bir nüfusa sahip olan Türkiye'nin de mesleki eğitim programlarına yer vermesi önemli bir olgudur. Toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilmek için rekabet gücü yüksek, nitelikli insan gücü yetiştirilmesinin önemi açıktır. Türkiye'nin küresel pazarda rekabet edebilmesi için nitelikli iş gücüne ihtiyacı vardır. İş dünyasına eleman yetiştiren mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki değişimlere ayak uydurabilmesi için programlarını sürekli olarak geliştirmesi zorunlu hale gelmiştir. Meslek lisesi öğrencilerinin de sektörün istediği nitelik ve becerilere sahip, sektörlerinin talebini karşılayabilecek potansiyeldeki elemanlar olarak yetiştirilebilmeleri ile ilgili olarak bu araştırma ile ortaya konulacak sonuçlar önem arz etmektedir (Türkseven, 2012). Ayrıca öğrencilerinin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların tespit edilmesi, çözüm

önerilerinin paylaşılması ve sorunların tamamen çözülmesine katkı sağlaması açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmanın planlama ve sürdürülmesi sürecinde aşağıda belirtilen sayıtlardan hareket edilmiştir.

- Araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmenler ölçüm araçlarına doğru cevap vermişlerdir.
- Araştırmaya katılan öğrenci ve öğretmenlerin beceri eğitimi hakkında bilgileri yeterli düzeydedir ve öğrenciler beceri eğitimi yapmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında Denizli ili Metropol İlçeleri olan Merkezefendi ve Pamukkale ilçelerinde mesleki teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören 4. Sınıf öğrencileri ile bu okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.
- Araştırma, konu ile ilgili literatür taraması ve öğrenciler ile öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Öğrenci: Mesleki Teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrencilerin genel ifadesidir.

Öğretmen: Öğretmenlik meslek olarak, devletin eğitim ve öğretim ile ilgili görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleği olarak tanımlanmaktadır (Saracaloğlu, 2009). Bu çalışmada beceri eğitimlerinde koordinatör öğretmenler kastedilmiştir.

Beceri Eğitimi: Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören 12. Sınıf öğrencilerinin alan ve bölümleriyle ilgili işletmelere giderek yapmak zorunda oldukları eğitim, staj olarak (MEB, 1986, s.6904) ifade edilebilir.

İşletme: Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin beceri eğitimleri ya da staj uygulamalarını yaptıkları ve çalışan sayısını 10 kişiden fazla olan yerlerdir (MEB, 1986, s.69).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, konuya ilişkin alan yazın taramasına ve bu alanda yapılmış olan ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

Araştırmanın bu kısmında “mesleki eğitim, mesleki eğitimin önemi, Türkiye’de mesleki eğitim, beceri eğitimi, beceri eğitiminde görev, yetki ve sorumluluklar” başlıklı konulardan bahsedilmiştir.

2.1.1. Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim farklı tanımlama ve kategorilere ayrılmakla birlikte genel olarak “ferde yapacağı iş veya görev için gerekli yeterlikleri kazandırma süreci” (Sezgin,1994, s.149), “sosyal açıdan topluma yararlı, kültürel ve uygulamalı değeri olan bir mesleğe ait bilgi ve becerilerin kazandırılma süreci” (Alkan, Doğan ve Sezgin, 2001), “bireylere ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda, toplumda geçerliliği olan bir mesleğe ait bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılması ve bireyin işi vasıtasıyla kabiliyetlerini farklı yönleri ile geliştirmesi süreci” (Senar ve Kaya,2006) şeklinde ifade edilmiştir. Mesleki eğitim, Millî Eğitim Temel Kanununa göre ise, “hem bireyin hayata hazır hale gelmesi ve yaşamda mutlu olabilmesi için hem de toplumun mutluluğu ve refahı için, kişiye bir meslek sahibi olabilecek bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırılması, ilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi süreci” (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 1973) tanımlanmıştır. Tanımlamalarda da görüldüğü gibi mesleki eğitim hem bireylerin meslek sahibi olması, yeteneklerini geliştirmesi hem de topluma yararlı, üretken ve hayata hazır olması bakımından birey, toplum, ülke ve devlet için istenilen ve arzu edilen bir durumdur. Mesleki eğitim ülkemizde farklı yaş ve türlerde yapılabilmektedir. Çıracılık eğitim şeklinde olabildiği gibi ortaöğretim kademelerinde de farklı alan ve dallarda yapılabilmektedir. Yasa olarak 3308 sayılı yasa ile düzenlenen mesleki eğitime gereken önem maalesef ülkemizde henüz verilmemiştir. Geçmişte Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) 1998/8-90 Sayılı kararı sonucunda yaşanan katsayı sorunu, yükseköğretime geçme ve yerleştirme sistemi sınavlarında mesleki

derslerle ilgili sorular sorulmaması nedeniyle Anadolu lisesi öğrencilerinin avantajlı olması, işletmelerin meslek lisesi mezunlarını tercihen istihdam etmemesi gibi sebepler başlıca etken olarak görülmektedir (Bozak, 2019, s.12). Oysa mesleki eğitim, “milli eğitim ile sanayi ve hizmet sektörü gibi farklı sektörlerin birlikte eğitimi organize etmesi, uygulaması, yürütmesi ve geliştirmesi” (Doğan ve diğ. ,1997, s.38) esasına dayanan yapısıyla dinamik bir yapıdır. Ancak bu yapı sağlıklı kurulamadığı gibi sağlıklı da işlememektedir. Oysa bireylerin yeteneklerinin gelişimi, nitelikli ve bilinçli üretim, erken yaşlarda işin içinde olma, pratiklik kazanma, ilgi ve yeteneklerine uygun işi yapma ve meslek edinme açısından mesleki eğitim tercih edilmesi gereken çok önemli bir alandır.

2.1.2. Mesleki Eğitimin Önemi

Mesleki eğitim kişiler için ilgi ve yeteneklerine uygun meslekler edinmelerine imkan vermektedir. Yeteneklerine uygun işleri yapan insanların mutlu oldukları, performanslarının ve iş verimlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bu nedenle mesleki eğitim hem bireyler hem de toplum için hayati derecede önemli olup “kişisel ihtiyaçlar, sosyal ve ekonomik gereksinimler ve ülke menfaatleri” bu önemi daha da arttırmaktadır (Alkan ve diğ., 2001). Nitelikli ve mutlu işgücü, çalışanın kendisi kadar ülkenin kalkınması ve geleceği açısından da önemli ve değerlidir. Gelişen ve gelişmekte olan ülkeler için nitelikli iş gücüne duyulan ihtiyaç sürekli artmaktadır. Zaten ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biri de sürekli gelişen ve değişen durumlara kolay adapte olabilen uyum sağlayabilen çalışanların olmasıdır. Bunun için “yenilenen teknoloji yöntemlerini bilen, sürekli öğrenen, yorumlayabilen, kullanabilen ve yeniliklere açık iş gücü yetiştirilmesi amacıyla kurulan mesleki ve teknik eğitim okulları büyük öneme sahiptir” (Yörük, Dikici ve Uysal, 2002).

Mesleki eğitimin iyi olması ile sanayinin gelişmesi, refah düzeyinin artması, insan gücünün verimli ve nitelikli hale gelmesi sağlanarak ülke ve devletler kalkınabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında mesleki eğitim genel anlamda iki amaca hizmet eder. Bireylere hayatlarını devam ettirebilecekleri meslek kazandırırken, sektöre ihtiyacı olan nitelikli insan gücünü sağlar. Gelişmiş ülkelerde mesleki eğitime çok büyük önem verilmekte ve bu yönde politikalar geliştirilmektedir. Bunun farkında olan uluslar, yüksek nitelikli insan gücünün oranının artırılması ile toplum refah seviyesinin artırılacağını düşünmektedirler (Demir ve Şen, 2009). Bilim ve teknolojinin büyük bir hızla geliştiği çağımızda bu gelişmelere uyum sağlayabilen, çağdaş becerilerle donatılmış gençlerin ülkemiz

kalkınması için önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bu sebeple mesleki eğitim programlarının güncellenmesi, atölye başta olmak üzere diğer donanımların günün ihtiyaçlarına göre yenilenmesi, öğrencilerin ilgi, yetenek ve isteklerine iş ve yaşama hazırlanması sağlanarak çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmasına katkı sağlanabilecektir (Bozak, 2019, s.7).

2.1.3. Türkiye’de Mesleki Eğitim

Türkiye’de mesleki eğitimle ilgili en önemli gelişmelerden biri 1988 yılında gerçekleşen mesleki eğitimle ilgili 12. Milli Eğitim Şûrasında alınan kararlardır. Özetle bu karar mesleki eğitimin, bu alanda eğitim alanları çalışma hayatına ve yükseköğrenime hazırlanması, yine bu meslek lisesi mezunlarının herhangi bir engelle karşılaşmadan üniversiteye geçebilmeleri gerektiği, meslek liselerinin müfredatının yükseköğretim sınavlarında başarıyı arttıracak şekilde yeniden güncellenmesi, meslek liseleri mezunlarının bölümlerine uygun yükseköğretim programlarına öncelikli yerleşmesi gerektiği vurgulanmıştır (MEB, 1988). Ancak, 28 Şubat 1997 süreci sonrasında Yükseköğretim Kurulu’nun 1998/8–90 nolu kararı sonucunda yükseköğrenime giriş sınavlarında meslek lisesi mezunu olan öğrencilerinin kendi alanları dışında tercih yapmaları halinde katsayıları 0,3 ile çarpılmış, genel lise mezunu öğrencilerin puanı ise 0,8 ile çarpılarak yerleşme puanı elde edilmiştir. Bu karar ile meslek lisesi mezunlarının alan dışı yükseköğrenime yerleşme olasılıkları neredeyse yok edilmiş ve meslek lisesi mezunları mağdur edilmiştir. Bu karardan sonra meslek liselerinde öğrenim gören öğrenci sayılarındaki ve oranlarındaki değişim Tablo 2.1’de gösterilmiştir (MEB,1997-2018).

Tablo 2.1. Ortaöğretim Kurumu Öğrencilerinin Okul Türlerine Göre Dağılımı

Öğretim Yılı	Toplam Öğrenci Sayısı	Genel Lise Öğrenci Sayısı	Meslek Lisesi Öğrenci Sayısı	Meslek Lisesi Oranı(%)
1997-1998	2.129.989	1.166.195	963.794	45,2
1998-1999	2.280.676	1.282.605	998.071	43,8
1999-2000	2.316.350	1.399.912	916.438	39,6
2000-2001	2.362.943	1.487.415	875.528	37,1
2001-2002	2.579.819	1.673.363	906.456	35,1
2002-2003	3.023.602	2.038.027	985.575	32,6
2003-2004	3.014.392	1.963.998	1.050.394	34,8
2004-2005	2.949.449	1.937.055	1.012.394	34,3
2005-2006	3.258.254	2.075.617	1.182.637	36,3
2006-2007	3.386.717	2.142.218	1.244.499	36,7
2007-2008	3.245.322	1.980.452	1.264.870	39,0
2008-2009	3.837.164	2.271.900	1.565.264	40,8
2009-2010	4.240.139	2.420.691	1.819.448	42,9
2010-2011	4.748.610	2.676.123	2.072.487	43,6
2011-2012	4.756.286	2.666.066	2.090.220	43,9
2012-2013	4.995.623	2.725.972	2.269.651	45,4
2013-2014	5.420.178	2.906.291	2.039.791	37,6
2014-2015	5.691.071	2.902.954	2.119.736	37,2
2015-2016	5.807.643	3.047.503	2.082.935	35,9
2016-2017	5.849.970	2.733.680	2.068.212	35,4
2017-2018	5.689.427	3.074.642	1.987.282	34,9

Kaynak: (MEB, 1997-2018)

Tablo 2.1’de görüldüğü gibi 1997-98 eğitim öğretim yılından 2008-2009 eğitim öğretim yılına kadar daha düşük seyretmiş 2012-2013 eğitim öğretim yılında en yüksek oran elde edilmişse de kalıcı olmamış 2017-2018 eğitim öğretim yılına kadar da sürekli düşmeye devam etmiştir. 2017-2018 öğretim yılında meslek lisesi oranı % 34,9’a kadar gerilemiştir. Üçüncü kalkınma planında hedeflenen % 65 meslek lisesi, % 35 genel lise oranına günümüzde halen ulaşamamıştır (Demir ve Şen, 2009).

Katsayı mağduriyeti 2009 yılında Cumhurbaşkanlığının 20.11.2009 tarih ve 2009/6890 no’lu kararıyla ortadan kaldırılmış olmasına ve meslek lisesi mezunlarının yükseköğretime geçişlerindeki engel kaldırılmış ve 2012-2013 öğretim yılına kadar meslek liselerinin ortaöğretim kurumlarındaki oranı yükselmeye devam etmiştir. Katsayı engellinin kaldırılması ve sınavsız geçiş hakkının verilmesine rağmen 2013 yılından sonra meslek liselerini öğrencilerin tercih etme oranı giderek azalmıştır. Bunun birçok sebebi olmakla birlikte en önemli nedeni “meslek liselerinden üniversiteyi kazanma oranlarının düşük olması” olarak gösterilmektedir (ÖSYM, 2013). Buna ilişkin veriler Tablo 2.2’de verilmiştir.

Tablo 2.2. *Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin 2013 Yılı Yüksek Öğretime Yerleşme Oranları*

Okul Türü	Lisans Yerleştirme Oranı %	Önlisans Yerleştirme Oranı %
Teknik Liseler (ATL, AML, TL)	15,3	27,7
Endüstri Meslek Liseleri	2,32	31,9
Kız Meslek Liseleri	7,11	23,4
Ticaret Meslek Liseleri	5,8	34,7
Sağlık Meslek Liseleri	5,37	25,8
Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri	12,8	29,9
Genel Lise	19,1	10,4
Anadolu Lisesi	55	2,31
İmam Hatip Lisesi	14,5	5,1

Kaynak: (ÖSYM, 2013)

Tablo 2.2’de görüldüğü gibi meslek lisesi mezunlarının yükseköğretime yerleşme oranı oldukça düşük düzeydedir. Önlisans programlarına sınavsız geçiş hakkı verilmiş olmasına rağmen tercih ve yerleşme oranı en yüksek % 34,7 düzeyinde kalmıştır. Bu veriler 3. kalkınma planındaki % 65 meslek lisesi, % 35 genel lise hedeflerinin gerçekleşmediğini göstermektedir.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 2000 yılında "Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" (MEGEP) anlaşması imzalanarak “alan eğitimlerinde kullanılan modüller sektörün ihtiyacına göre güncellenmesi ve nitelikli insan

gücünün yetiştirilmesi ve iş sahası bulunan meslekler doğrultusunda bireylerin eğilmesi” amaçlanmıştır (Uçar ve Özerbaş, 2013). MEGEP’in imzalanmasından 4 yıl sonra 2004 yılından itibaren ilk olarak pilot okullarda uygulanmış ve 2006 yılından sonra da tüm mesleki ve teknik eğitim okullarında uygulamaya geçilmiştir. 2017-2018 Eğitim Öğretim yılından itibaren meslek lisesi mezunlarının yükseköğretime sınavsız geçiş hakkı kaldırılmış ve uygulanmakta olan bu teşvik son bulmuştur. 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren de meslek liselerine giriş sınavlı teknik lise bölümleri hariç olmak üzere öğrencinin kayıt bölgesindeki okulları tercih etme şeklinde uygulamaya geçilmiştir.

2.1.4. Beceri Eğitimi

1986 yılında yayımlanarak uygulamaya geçen 3308 sayılı “Çıracılık ve Mesleki Eğitim Kanunu” mesleki eğitim için son derece önemlidir. 3308 sayılı yasa ile mesleki eğitim “Çıracılık Eğitimi” , “İşletmelerde Meslek Eğitimi” ve “Meslek Kursları” şeklinde 3’e ayrılmıştır. 3308 sayılı yasa çerçevesinde mesleki ve teknik eğitimin genel amaçları şunlardır;

“(1) Örgün öğretim dışına çıkmak zorunda kalan veya bu kurumlara devam edemeyen bireylere çıracılık eğitimi vererek mesleki eğitimlerini tamamlamak, (2) Mesleki ve teknik okullarda öğretim gören öğrencilerin teorik eğitimle kazandıkları becerileri gerçek çalışma ortamında uygulamalarını sağlamak, (3) Herhangi bir uzmanlığa sahip olmayan gençlere meslek kursları düzenleyerek yetişmelerini ve iş sahibi olmalarını sağlamak. (4) Mesleki ve teknik eğitim okullarının niteliklerinin artması ve yaygınlaşabilmesi için gerekli maddi kaynakları sağlamak, (5) Mesleki ve teknik eğitimin gelişmesi için incelemeler yapmak, (6) Sektörlerin mesleki eğitime aktif katılımını sağlamak, (7) Döner sermayeler yoluyla mesleki eğitim içerisinde üretim yapılmasını sağlamak” (Alkan ve diğ., 2001, s.48).

Bu çerçevede işletmelerde yapılan beceri eğitimleri mesleki eğitimin başarıya ulaşmasında son derece önemlidir. Bu yasa çerçevesinde “öğrencilerin beceri eğitimleri belirlenerek beceri eğitimi alan öğrenciler 9., 10. ve 11. sınıflarda okulda teorik eğitimlerini alarak meslek ile ilgili temel bilgi ve becerileri edinirler ve 12. Sınıfta da haftada üç gün işletmelere gitmek suretiyle mesleki uygulama eğitimlerini yaparken iki gün okula devam ederek teorik eğitimlerini tamamlarlar. Eğitimi başarı ile tamamlayanlar meslek lisesinden mezun olmaya hak kazanır. İşletmelerde beceri eğitim süresince işletmeler öğrencilere asgari ücretin yüzde otuzundan az olmamak kaydıyla ücret öder. Öğrencilerin sigorta işlemleri devlet tarafından yapılır ve primleri ödenir”. Böylelikle öğrenciler bir taraftan mesleki beceri kazanırken bir taraftan da reel çalışma yaşamına dahil olurlar, sigortalanırlar

ve ücret elde ederler. Böylelikle aldıkları eğitimin ve yaptıkları işin meyvesini çok kısa sürede görme imkanına erişirler.

2.1.5. Beceri Eğitiminde Yetki, Görev ve Sorumluluklar

Beceri eğitiminde okulun, velinin, öğrencinin, öğretmenin, işletmenin ve diğer bütün paydaşların yetki ve sorumlulukları bulunmaktadır. Beceri eğitiminin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi bu yetki ve sorumlulukların hakkıyla yapılması ile mümkündür. Paydaşların beceri eğitimiyle ilgili yetki, görev ve sorumlulukları aşağıda verilmiştir.

2.1.5.1. Okul Müdürünün Yetki, Görev ve Sorumlulukları. Okul müdürlerinin işletmelerde yapılan beceri eğitimiyle ilgili görev ve sorumlulukları Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliğinde 253. Madde b fıkrasında 13 maddede beceri eğitime giden öğrencilerin sözleşmelerini veli ile birlikte imzalama, göreviyle ilgili toplantı ve kurullara katılma, beceri eğitimi yapan öğrencilerin gözlem ve değerlendirilmelerine ilişkin formların işletmelere verilmesi, beceri eğitimini mevzuatına uygun şekilde yapılmasını sağlamak, Öğrencilerin eğitim, izin ve sigortalarının takibinin sağlanması, beceri eğitimi ve uhdesinde olan diğer belgeleri hazırlamak ve vermek, beceri eğitimi sürecinde astlarına rehberlik etme, onları yönlendirme ve denetleme, Ödemelerle ilgili onay ve görevlendirmeleri yapar, işletme yetkilileriyle toplantı yapma ve bu toplantıya başkanlık yapma şeklinde sıralanmıştır. Yukarıda da görüleceği gibi okul ve işletmeler arasında işbirliğinin iyi kurulabilmesi için okul müdürlerine geniş kapsamlı, çok yönlü, büyük görev ve sorumluluk yüklenmiştir (Doğan ve diğ., 1997).

2.1.5.2. Koordinatör Müdür Yardımcısının Görev ve Sorumlulukları. Koordinatör müdür yardımcılarının beceri eğitimiyle ilgili görev ve sorumlulukları “Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği”nde 258. Maddede 7 madde halinde sıralanmıştır. Bu görev ve sorumluluklar; beceri eğitiminin planlı yürütülmesini sağlar ve müdüre bilgi verme, görevli olduğu kurul, komisyon ve toplantılara katılma, beceri eğitiminde görevli olan usta öğretici ve diğer eğitimcilerin hizmet içi eğitimlerini planlama ve müdüre sunma, beceri eğitimini yapan öğrencilerin devam-takip ile diğer iş ve işlemleriyle sigorta işlerini yürütme, koordinatör öğretmenlerin iş ve işlemleri zamanında ve tam yapmaları ve ilgili formları zamanında okul yönetimine vermesini kontrol etme ve sıkıntıları müdüre bildirme gibi sorumlulukları vardır.

2.1.5.3. Koordinatör Öğretmenlerin Görev ve Sorumlulukları. Koordinatör öğretmenler beceri eğitimi yapan öğrencilerle ilgili olarak öğrencilerin planlı bir şekilde işletmeye yerleştirilmesi, öğrencilerin devam/takip vb. takip edilmesi, çalışmalarının izlenmesi ve denetlenmesi, uygulama süresince oluşan sorunların çözümü ve durumun okul müdürüne bildirilmesi, işletmelere rehberlik edilmesi gibi görevleri yapmaları için okul müdürü tarafından alanı atölye-laboratuvar olan öğretmenlerden görevlendirilmektedir. Koordinatör öğretmenlerin okul-işletme ve öğrenci koordinasyonunun sağlanması, sürdürülmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve ortaya çıkan sorunların çözülmesinde önemi görevler üstlendiklerini ve beceri eğitimlerinde koordinatör öğretmenlerinin beceri eğitiminin bel kemiği olduğunu belirtmektedir.

2.1.5.4. İşletmelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları. İşletmelerde beceri eğitiminin önemli paydaşı olan işletmelerin yetki, görev ve sorumluluklarını en iyi şekilde yerine getirmeleri ve öğrencilerin verimli bir şekilde beceri eğitimi yapabilmesi için gerekli olan ortamı sağlamaları büyük önem arz etmektedir. İşletmelerin yetki ve sorumlulukları Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine (2018) göre işletmede beceri yapacak öğrenci sayısının, uygulanacak usul ve esaslar ile beceri eğitimi alanlarının belirlenmesi, sözleşmenin imzalanması, ücret miktarı ve sosyal hakların belirlenmesi, koordinatör öğretmenlere yardımcı olunması, öğrencilerin eğitim, devam-takip, sağlık durumlarının izlenmesi, öğrencilere ücretli ve ücretsiz izin verilmesi, not çizelgelerinin okula gönderilmesi, beceri eğitimlerinde yeterli usta öğretici görevlendirilmesi, eğitim için gerekli araç gereç ve makinaların temin edilmesi, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, iş dosyasının imzalanması ve takip edilmesi şeklinde belirlenmiştir. İşletmeler öğrencilerin alacağı beceri eğitiminin nitelik ve kalitesini, işe ve işletmeye karşı tutumlarını, sonraki süreçte bu işi yapıp/yapmamalarını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle işletmeler beceri eğitiminde kilit noktadadır.

2.1.5.5. Eğitici personel/Usta öğreticinin Görev ve Sorumlulukları. Okul-işletme işbirliğine dayanan işletmelerde beceri eğitimi aslında okulda öğretilmesi ve öğrenilmesi mümkün olmayan becerilerin öğrenciye kazandırılması esasına dayanmaktadır. Bu becerilerin öğrencilere kazandırılmasında usta öğreticiler çok önemlidir. İşletmeler kadar işletmelerdeki usta öğreticilerin becerileri ve bu becerilerini öğrencilerin eğitiminde kullanabilmeleri de çok önemlidir. Eğitici personel ve usta öğreticilerin görev ve sorumlulukları Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde şu şekilde;

kendisiyle ilgili toplantılara, kurslara katılması, koordinatör öğretmenle birlikte yıllık beceri eğitim planının hazırlanması, çalışma planındaki çalışmaların yapılması, gerekli eğitimin verilmesi, iş dosyasının tutulmasını sağlanması, öğrenci başarısının değerlendirilmesi, öğrencilerin devam-devamsızlıklarının izlenmesi, öğrencilerin iş hayatı ile ilgili yetişmesinin sağlanması ifade edilmiştir.

2.1.5.6. Öğrencilerin Görev ve Sorumlulukları. Öğrenciler işletmelerde yaptıkları beceri eğitimi sayesinde okulda edindikleri teorik eğitimleri işletmelerde uygulama ve deneyimleme olanağı elde ederler. Öğrencilerin beceri eğitiminde başarılı olabilmeleri için kendilerine düşen görevleri tam ve zamanında yapmaları ve eğitimcileri ve usta öğretmenleri ile işbirliği içinde çalışmalarını gerekmektedir. Bu anlamda öğrencinin okul yönetimine, koordinatör öğretmene, işletmeye, usta öğreticisine, ailesine ve kendisine karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Bunlar sorumluluklar; davranışlarına dikkat etmesi, okulunu temsil etmesi, teorik eğitimin eksiklerini gidermesi, koordinatör öğretmenle sürekli etkileşimde olması, üstlerinin önerileri ve uyarılarına dikkat etmesi, mevzuata uyması, sorumluluklarını yerine getirmesi gerekmektedir. Yine işletme kurallarına uyması, kılık kıyafetine ve araç gereç kullanırken dikkat etmesi, beceri eğitimine istekli olması, devamsızlık yapmaması, gizlilik kurallarına dikkat etmesi, zaman yönetimini iyi değerlendirebilmesi gerekmektedir (Doğan ve diğ.,1997).

2.2. İlgili Araştırmalar

Eroğlu (1999) tarafından yapılan tez çalışmasının konusu “Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği Kapsamında İşletmelerde Beceri Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları” adlı çalışmasında Koordinatör öğretmenlerin görevleri ile ilgili hizmetiçi eğitim almadıkları, işletmelerde beceri eğitimi uygulaması hakkında hizmetiçi eğitime ihtiyaç duydukları, işletmeyi seçme konusunda koordinatör öğretmenlerin yönlendirmesi sonucunda “Az”, okul yönetiminin yönlendirmesi sonucunda “Orta” derecede sorunla karşılaştığı, öğrencilerin; iletişim, alanla ilgili bilgilerin pekiştirilmesi, iş yerinin bulunduğu çevrede öğrencilerin rahatlıkla hareket edebilmesi, öğrencilerin kıyafetleri, iş yerlerinde temizlik ve bakımına önem verilmesi, havalandırma, ısıtma ve aydınlatmanın yeterli olması, iş kazalarına karşı alınan önlemler konularında sorunlar yaşadığı” tespit edilmiştir.

Özkan (2013) “Ticaret Meslek Lisesi Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitimi Uygulaması, Uygulamanın Verimliliğinin Artırılması Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Gaziantep İlinde Bir Uygulama” adlı çalışmasında staja başlamadan önce öğrencilere stajla ilgili bilgi verilmediği, farklı işlerde çalıştırıldıkları, sürekli aynı işleri yaptıkları, bilgilerin tam verilmediği, devamsızlıkların düzenli işlendiği, mevzuatın yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Kumru ve Demirtaş (2015) “İşletmelerde Beceri Eğitimine (Staja) Giden Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Öğrencilerinin Staja İlişkin Görüşleri” adlı çalışmasında beceri eğitimi konusunda öğrencilerin çoğunun beceri eğitimini gerekli ve faydalı buldukları, beceri eğitiminde en çok “sanat etkinlikleri (resim, boya, kağıt, hamur, kolaj çalışmaları) yaptıkları, teorik bilgilerin uygulamaya aktarılabilmesi konusunda öğrencilerin çoğunluğu dersteki bilgileri uygulamaya aktarabildikleri ve en çok çocuklarla iletişim kurma konusunda (gelişim alanları dersleri) edindikleri bilgileri uygulamada kullandıkları ve beklentilerinin karşılandığını düşündükleri” görülmüştür.

Yaşa (2018) “Meslek Lisesi Öğrencilerinin Beceri Eğitim Sonrası Mesleğe Bakışlarının Değerlendirilmesi” çalışmasında “öğrencilerin okulda öğrendiklerinin işyerinde yaptığı iş ve işlemlerle benzer olduğu ve bu konunun işyerinde hatalı işler yapmadıkları, beceri eğitimle ilgili gelen işyerinde mesai saati dışında çalıştırma, mobbing, öğrenciler arasında ayırım konularının çok fazla görülmediği ve beceri eğitim sonrası özellikle bu eğitimi alan öğrencilerin mesleklerine daha fazla bağlandıkları, mesleklerini daha çok sevdiklerini ve işyerlerinde gördükleri eğitimle, okul sonrası bu işyerlerinde çalışma isteklerinin yüksek oranda olduğu ve yine öğrencilerin beceri eğitim öncesi düşüncelerine aykırı olarak yüksek öğrenimi düşünmeye başladıkları” tespit edilmiştir.

Tarhan (2018) “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Uygulanmakta Olan İşletmelerde Beceri Eğitiminin Yönetimine İlişkin Öğretmen ve İşveren Görüşleri” adlı çalışmasında beceri eğitiminin yönetimine ilişkin öğretmenlerin “beceri eğitimlerinin amacına ulaştığı, kontenjan planlamasının etkin bir şekilde yapıldığı, öğrencilere verilen ücretin zamanında ödendiği, beceri eğitiminin işyerinde alanında eğitimli kişiler tarafından verildiği, öğrencilerin iş kazası veya meslek hastalığı geçirmesi durumunda işyerinin gereken sorumluluğu üstlendiği, eğitim sürecinde öğrencilerin bir sorunla karşılaşmaları durumunda işyerinin gereken müdahaleyi yaptığı, eğitim programlarının etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için okulun ve işyerinin ortak planlamalar yaptığı ve dönem sonlarında öğrencilerin değerlendirilmesinin mevzuata uygun şekilde yapıldığı” düşüncesinde oldukları görülmüştür.

Bozak (2019) “Meslek Lisesi Bilişim Teknolojileri Alanı Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri (Denizli İli Örneği)” adlı çalışmasında öğretmen ve öğrenci algılarına göre “işletme, mevzuat, okul, öğrenci ve öğretmen boyutlarında sorunlar olduğu, işletmelerde beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlara yönelik öğretmen algılarının; cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenine göre hiçbir boyutta anlamlı bir farklılık oluşmadığı, okul türü değişkenine göre öğrenci boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği, işletmelerde beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlara yönelik öğrenci algılarının cinsiyet değişkenine göre işletme, mevzuat ve öğrenci boyutlarında anlamlı bir farklılık gösterdiği, işletmeyi bulan kişi değişkenine göre, işletme boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği, öğrencinin mezun olduktan sonra alanında çalışmayı isteyip istemediği değişkenine ve sektör değişkenine göre hiçbir boyutta anlamlı bir farklılık göstermediği, okul türü değişkenine göre işletme, mevzuat, öğrenci ve öğretmen boyutlarında anlamlı bir farklılık görüldüğü, işletmelerde Beceri Eğitiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğrenci ve öğretmen algıları arasında öğrenci ve öğretmen boyutlarında anlamlı bir farklılık görüldüğü” tespit edilmiştir.

Şendurur (2020) “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar: Ağrı ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma” adlı çalışmalarında “öğrencilerin muhasebeyi sevmediği, beceri eğitiminde muhasebe dışı işlerde çalıştırıldıkları, okutulan kültür derslerinin yetersiz olduğu ve okullardaki araç gereçlerin ihtiyacı karşılamadığı” gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalara bakıldığında daha çok yönetici, öğretmen, öğrenci ve işletmelerin görüşleri üzerinde yoğunlaştığı görülmekle birlikte Denizli ilinde bu alanda yakın zamanda yapılmış bir çalışma dışında (Bozak, 2019) başka çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan bu çalışmayla hem literatüre katkı yapılacak hem de mesleki eğitimde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri alanındaki bu boşluğun kapanmasına katkı sağlanmış olacaktır. Araştırma bu yönüyle önemli görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel işlemler” incelenmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel tarama modelinde yapılmıştır. Bu araştırma Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenlerin ve Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde öğrenim gören öğrencilerinin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara yönelik algılarının kişisel değişkenlere göre değişiklik gösterip/göstermediği araştırıldığı için tarama modeli tercih edilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012, s. 77-79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Denizli ili Metropol ilçelerinde Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenler ile bu okullarda öğrenim görerek beceri eğitimi yapan 12. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evrende yaklaşık olarak 2136 öğretmen ve 1589 beceri eğitimi yapan 12. Sınıf öğrencisi bulunmaktadır. Araştırma evrenini temsil edecek öğretmenler arasından “Küme Örnekleme” yöntemiyle seçilen 250 öğretmen ve 450 öğrenciye ulaşılarak anketin tamamını cevaplandıran 213 öğretmen ve 312 öğrenciden veriler elde edilmiştir. Katılımcı öğretmen ve öğrencilerin kişisel özelliklerine göre dağılımı aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 3.1. *Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri*

Kişisel Özellikler		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	83	39.0
	Erkek	130	61.0
Kıdem	1-5 yıl	65	30.5
	6-10 yıl	34	16.0
	11-15 yıl	33	15.5
	16-20 yıl	38	17.8
	21 yıl ve üzeri	43	20.2
Okul türü	Endüstri meslek lisesi	72	33.8
	Kız meslek lisesi	111	52.1
	Ticaret meslek lisesi	30	14.1
Toplam		213	% 100

Tablo 3.1'e bakıldığında, katılımcı öğretmenlerin büyük çoğunluğunun (% 61) erkeklerden oluştuğu, kıdem olarak dağılımın ise % 30,5 ile 1-5 yıl ile en yüksek katılım gösterirken bunu % 20,2 ile 21 yıl ve üzeri kıdemlilerin izlediği görülürken en az katılımcı grubun ise % 15,5 ile 11-15 yıl kıdemi olanların olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin çalıştıkları okul türü dağılımının ise en fazla katılımcının % 52,1 ile kız meslek liselerinde çalıştıkları ve bunu % 33,8 ile endüstri meslek liselerinde çalışanların izlediği görülürken en az katılımcıların ise % 14,1 ile ticaret meslek liselerinde çalıştıkları görülmüştür.

Tablo 3.2. Katılımcı Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

Kişisel Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kız	168	53.8
	Erkek	144	46.2
İşletmeyi bulan	Okul Yönetimi	32	10.3
	Öğretmenler	100	32.1
	Aile	66	21.2
	Kendi	114	36.5
Mesleğe Yönelme	Evet	170	54.5
	Hayır	142	45.5
Sektör	Kamu	114	36.5
	Özel	198	63.5
Okul Türü	Endüstri Meslek	97	31.1
	Kız Meslek	140	44.9
	Ticaret Meslek	75	24.0
Toplam		312	% 100

Tablo 3.2'ye bakıldığında, katılımcı öğrencilerin % 53,8'inin kız ve % 46,2'sinin erkeklerden oluştuğu, işletmeyi bulma konusunda % 36,5'lik kısmının işletmeyi kendi bulduğu ve % 32,1'lik kısmı ise işletmeyi öğretmenlerinin bulduğunu belirtirken % 21,2'si işletmeyi ailesinin bulduğunu ifade ederken en az katılımcının ise % 10,3 ile işletmeyi okul yönetiminin bulduğunu belirttiği görülmüştür. Mesleğe yönelme konusunda öğrencilerin çoğunun (% 54,5) işletmeye yöneleceğini belirttiği görülürken geri kalan (%45,5) kısmının ise mesleğini yapmayı düşünmediği görülmüştür. Beceri eğitimini yapan öğrencilerin çoğunun (% 63,5) özel sektörde beceri eğitimin yaparken geri kalan (%36,5) kısmının ise kamu kurum ve kuruluşlarına beceri eğitimini yaptığı görülmüştür. Öğrencilerin okul türü dağılımının ise en fazla katılımcı öğrencinin % 44,9 ile kız meslek liselerinde öğrenim gördüğü, % 31,1'lik kısmının endüstri meslek liselerinde ve % 24,0'ünün de ticaret meslek liselerinde öğrenim gördükleri görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada öğretmenlerin ve öğrencilerin beceri eğitimin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla Bozak (2019) tarafından geliştirilen “İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Anketi ” ve “İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi” kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; öğretmenler ve öğrenciler için iki bölümden oluşmuştur. Aracın birinci bölümünde;

Öğretmenlere ait genel bilgileri içeren;

- a) Cinsiyet,
- b) Kıdem
- c) Okul türü olmak üzere 3 soru bulunmaktadır.

Öğrencilere ait kişisel özellikleri içeren;

- a) Cinsiyet,
- b) Beceri eğitimini bulan
- c) Mezun olduktan sonra bölümle ilgili mesleğe yönelme durumu
- d) Beceri eğitimi yaptığı sektör
- e) Okul türü olmak üzere 5 soru bulunmaktadır.

Öğretmenler için ölçme aracı olan “İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Anketi” 49 soru ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar İşletme Boyutu 1-19 arası maddelerle, Mevzuat Boyutu 20-25 arası maddelerle, Okul Boyutu 26-34 arası maddelerle, Öğrenci Boyutu 35-42 arası maddelerle ve Öğretmen Boyutu 43-49 arası maddelerle ölçülmüştür.

Öğrenciler için ölçme aracı olan “İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi” 48 soru ve 5 alt boyuttan oluşmuştur. Alt boyutlar İşletme Boyutu 1-19 arası maddelerle, Mevzuat Boyutu 20-22 arası maddelerle, Okul Boyutu 23-33 arası maddelerle, Öğrenci Boyutu 34-41 arası maddelerle ve Öğretmen Boyutu 42-48 arası maddeler ile ölçülmüştür.

Her iki ölçek de likert tipi olup 5’li seçenek verilmiştir. Bu seçenekler;

“(1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle katılıyorum” şeklindedir.

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeyine bakıldığında Bozak (2019) tarafından yapılan araştırmada ölçeklerin güvenilirlik analizinin öğretmenler için madde-toplam analizi korelasyonlarının .225 ile .757 arasında olduğu, Cronbach-Alpha değerinin .964 olduğu görülmüştür. Öğrenciler için madde-toplam analizi korelasyonlarının .265 ile .696 arasında olduğu ve Cronbach-Alpha değerinin .961 olduğu görülmüştür (s.47-53). Bu veriler ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Bozak (2019) araştırma bulguları ile bu araştırmada elde edilen değerlere ilişkin veriler Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3. Öğretmen ve Öğrenci Anketi Verilerinin Karşılaştırılması

Boyutlar ve anket	Bozak (2019)		Güncel Araştırma	
	Öğretmenler	Öğrenciler	Öğretmenler	Öğrenciler
İşletme Boyutu	,685	,788	,926	,887
Mevzuat Boyutu	,611	,748	,752	,765
Okul Boyutu	,889	,867	,924	,909
Öğrenci Boyutu	,805	,821	,935	,946
Öğretmen Boyutu	,894	,876	,934	,947
Toplam anket	,964	,961	,954	,942

Tablo 3.3'te görüldüğü gibi Bozak (2019) çalışmasında anketin alt boyutları ve geneli için Cronbach-Alpha değerleri ve bu çalışmanın güncel verileri alt boyutlar ve toplam olarak verilmiştir. Araştırmada elde edilen anket verilerinin ve Bozak (2019) çalışmasında elde edilmiş olan verilerin geçerlilik ve güvenilirlik düzeyinin toplam olarak ,942 ve üzerinde ve çok yüksek değerde olduğu görülmüştür.

3.4. Verilerin Analizi

2020-2021 eğitim öğretim yılında Denizli ili Metropol ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplar ve Mesleki Teknik Anadolu Liselerinde 12. sınıflarda öğrenim gören ve beceri eğitimi yapan öğrencilerin ankete verdikleri cevaplar istatistik paket programına kodlanarak girişi yapılmış ve analizler gerçekleştirilmiştir.

Öğretmenlerin anket verilerinin dağılımının normal dağılım gösterip/göstermediğini tespit etmek amacıyla basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness)

testi yapılmış ve aşağıda tabloda gösterilen veriler elde edilmiştir. Normal dağılıma ilişkin veriler Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4. *İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Alt boyutlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi*

Alt Boyutlar ve Genel	Basıklık (Kurtosis)	Çarpıklık
	Değeri	(Skewness) Değeri
İşletmeden Kaynaklanan Sorunlar	.099	-.290
Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar	1.638	8.431
Okuldan Kaynaklanan Sorunlar	.197	-.451
Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar	.413	.088
Öğretmenden Kaynaklanan Sorunlar	.415	-.655
Genel (Toplam)	.058	-.102

Tablo 3.4'e bakıldığında ölçek verilerinin -3 ile +3 arasında olduğu ve bu değerlerin -3 ile +3 arasında olmasından dolayı normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (Kalaycı, 2009; Köklü, Büyüköztürk & Bökeoğlu, 2006). Bu sebeple analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Manidarlık sınamalarında anlamlılık değeri olarak $\alpha = .05$ alınmıştır.

Tablo 3.5. *İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Alt boyutlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Analizi*

Alt Boyutlar ve Genel	Basıklık (Kurtosis)	Çarpıklık
	Değeri	(Skewness) Değeri
İşletmeden Kaynaklanan Sorunlar	-.535	.326
Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar	1.538	.584
Okuldan Kaynaklanan Sorunlar	-.861	-.042
Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar	-.142	.587
Öğretmenden Kaynaklanan Sorunlar	.005	.741
Genel (Toplam)	-.751	-.201

Tablo 3.5'e bakıldığında ölçek verilerinin -3 ile +3 arasında olduğu görülmüş ve değerlerin -3 ile +3 arasında olmasından dolayı normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Kalaycı, 2009; Köklü, Büyüköztürk & Bökeoğlu, 2006). Bu nedenle

analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Manidarlık sınamalarında anlamlılık değeri olarak $\alpha = .05$ alınmıştır.

Öğretmen ve öğrenci anketindeki 4 aralık 5 seçeneğe bölünmüş (4:5=0,80); bulunan sayı seçenekleri temsil eden en alt sayıdan itibaren eklenerek aşağıda belirtilen aralıklara göre yorumlanmıştır.

1,00 – 1,80 Kesinlikle Katılmıyorum

1,81 – 2,60 Katılmıyorum

2,61 – 3,40 Kararsızım

3,41 – 4,20 Katılıyorum

4,21 – 5,00 Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmada elde edilmiş verilerin analizinde aşağıdaki istatistiki yöntemler izlenmiştir:

- 1) Araştırmanın katılımcı öğrenci ve öğretmenlerin kişisel/demografik değişkenlerinin dağılımının analizinde “betimsel istatistikler (frekans ve yüzde)” kullanılmıştır.
- 2) Öğrenci ve öğretmenlerin algılarının analizinde ortalama, standart sapma değerlerine göre yorumlamalar yapılmıştır.
- 3) Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimlerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının cinsiyet, mezuniyet sonrası mesleğe yönelme ve çalıştığı sektör gibi kategorik ikili değişkenler arasındaki fark analizinde “Bağımsız Örneklem T testi” yapılmıştır.
- 4) Öğrencilerin işlemeyi bulan ve okul türü gibi ikiden fazla kategorik değişkeni inceleyen “tek yönlü varyans analizi (One way Anova)” kullanılmıştır. Bu incelemede fark görüldüğünde farkın anlamlılık testi için (Tukey HSD) kullanılmıştır.
- 5) Öğretmenlerin işletmelerde beceri eğitimlerinde öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının cinsiyete göre fark analizinde “Bağımsız Örneklem T testi” yapılmıştır.
- 6) Öğretmenlerin kıdem ve çalıştıkları okul türü gibi ikiden fazla kategorik değişkeni inceleyen “tek yönlü varyans analizi (One way Anova)” kullanılmıştır. Bu incelemede fark görüldüğünde farkın anlamlılık testi için (Tukey HSD) kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde veri toplama aracıyla elde edilen verilerin analizine ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları nedir?” olarak ifade edilmiştir. Öğrencilerin işletmelerde beceri eğitiminde yaşadıkları sorunların alt boyutlarına ilişkin algıları Tablo 4.1.’de verilmiştir.

Tablo 4.1. *Öğrencilerin Beceri Eğitimlerinde Karşılaştıkları Sorunlar*

Genel ve Alt Boyutlar	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S</i>	Düzeyi
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	312	2.37	.68	Katılmıyorum
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	312	2.51	.79	Katılmıyorum
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	312	2.57	.88	Katılmıyorum
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	312	2.15	1.01	Katılmıyorum
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	312	2.55	1.15	Katılmıyorum
Genel	312	2.42	.64	Katılmıyorum

Tablo 4.1’de yapılan analiz sonucunda öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının tüm alt boyutlarda “Katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür. Elde edilen bu verilerden hareket edilerek, öğrencilerin beceri eğitiminde alt boyutlarda ve genel olarak kayda değer düzeyde sorun yaşamadıkları söylenebilir. Buradan beceri eğitiminde bütün paydaşların görev ve sorumluluklarını yerine getirdikleri ve öğrenciler tarafından sorun olarak algılanan bir eksiklik durumunun olmadığı yargısına ulaşılabilir.

İlerleyen paragraflarda her bir alt boyuta ilişkin elde edilen bulgular detaylı bir şekilde verilmiştir.

4.1.1. İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar

İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin işletmelerden kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.2’de verilmektedir.

Tablo 4.2. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre İşletmelerinden Kaynaklanan Sorunlar*

İşletmeden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
İşletmelerin beceri eğitimi için öğrenci almak istememesi	312	2.49	1.19	Katılmıyorum
İş yeri kurallarının, işletme tarafından öğrenciye uygulama başlamadan önce bildirilmemesi	312	3.10	1.47	Kararsızım
Öğrencilere işletmede görev tanımı dışında başka işlerin yaptırılması (Temizlik, yemek, çay vb.)	312	2.35	1.37	Katılmıyorum
Usta öğreticilerin öğrenciye yeteri kadar rehberlik yapmaması	312	2.41	1.19	Katılmıyorum
Usta öğreticilerin öğrencilerle iyi ilişkiler kuramaması	312	2.66	1.43	Kararsızım
Öğrencilerin gereğinden fazla (günlük 8 saatten fazla veya hafta sonları) çalıştırılması	312	2.14	1.35	Katılmıyorum
İş yerinde alanla ilgili yeni teknolojilerin bulunmaması	312	2.12	1.01	Katılmıyorum
İşletmelerde öğrencilerin meslekleri ile ilgili pratik bilgileri alamamaları	312	2.29	1.24	Katılmıyorum
Beceri eğitim planında bulunan tüm konuların öğrenciye sunulmaması	312	2.35	1.21	Katılmıyorum
İşletmelerde Eğitim Biriminin bulunmaması	312	2.17	1.09	Katılmıyorum

(Devamı Arkadadır)

Tablo 4.2. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre İşletmelerinden Kaynaklanan Sorunlar (Devamı)*

İşletmeden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
İş yerindeki Usta Öğreticilerin işi öğretme konusunda bilgi ve becerilerinin yetersiz olması	312	2.09	.84	Katılmıyorum
İş yerlerinde öğrencilere bilgi ve yetenek seviyesinin üzerinde işler verilmesi	312	2.31	1.22	Katılmıyorum
Öğrencilerin işletmelerdeki teknik araç gereçlerden faydalanamamaları	312	2.18	1.09	Katılmıyorum
Öğrencilerin işyerinde yaptıkları işlerin takdir edilmemesi	312	2.17	1.15	Katılmıyorum
İş yerine ulaşımın zor olması	312	2.49	1.21	Katılmıyorum
İşyerinde personele tanınan sosyal imkânlardan(yemek, servis, vb.) öğrencilerin yararlanamaması	312	2.11	1.08	Katılmıyorum
İş yerinin fiziki ortamının beceri eğitimi için elverişsiz olması (temizlik, bakım, aydınlatma, havalandırma, büyüklük vb.)	312	2.50	1.31	Katılmıyorum
İş yerinde iş kazalarına karşı yeterli İş Güvenliği tedbirlerinin alınmaması	312	2.59	1.32	Katılmıyorum
İşletmelerin beceri eğitimi alan öğrenciler arasında ayırım yapması	312	2.48	1.34	Katılmıyorum

Tablo 4.2. incelendiğinde, öğrencilerin ankette yer alan sorulardan ikisi hariç diğerlerinin tümüne katılmadıkları görülmektedir. Diğer bir anlatımla, öğrencilerin bu alt boyutta yer alan ifadelerde tanımlanan durumları çok fazla sorun olarak görmedikleri söylenebilir. Ancak, beceri eğitimi başlamadan önce işyeri kuralları konusunda bilgilendirilmeleri konusunda ve özellikle gittikleri işletmelerdeki usta öğretmenleriyle ilişkilerinde zaman zaman sorun yaşadıkları da anlaşılmaktadır.

4.1.2. Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar

İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin mevzuattan kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.3'te verilmektedir.

Tablo 4.3. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar*

Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Bir yıl olan beceri eğitim süresinin yetersiz olması	312	2.11	1.16	Katılmıyorum
Öğrencilerin ücretlerinin zamanında yatmaması	312	2.34	1.17	Katılmıyorum
Öğrencilerin ücretlerinin mevzuatta belirtilen miktarda(Asgari ücretin 1/3'ü) yatırılmaması	312	3.08	1.34	Kararsızım

Tablo 4.3 incelendiğinde öğrencilerin genel olarak mevzuattan kaynaklı sorun yaşamadıkları ancak ücretlerin mevzuatta belirtilen miktarda ödenmesi konusunda sorun yaşadıkları anlaşılmaktadır.

4.1.3. Okuldan Kaynaklı Sorunlar

İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin okuldan kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.4'te verilmektedir.

Tablo 4.4. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Okuldan Kaynaklanan Sorunlar*

Okuldan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Okulun uygulama öncesi öğrencileri beceri eğitimi ile ilgili yeterince bilgilendirmemesi	312	2.74	1.36	Kararsızım
Okulun uygulama öncesi öğrencileri ilgili mevzuat hakkında bilgilendirmemesi	312	2.77	1.28	Kararsızım
Okulda verilen teorik eğitimin iş yerindeki uygulamalar ve sektör ihtiyaçları için yetersiz kalması	312	2.76	1.32	Kararsızım

(Devamı arkadadır)

Tablo 4.4. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Okuldan Kaynaklanan Sorunlar (Devamı)*

Okuldan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Okuldaki teknolojinin. iş yerindeki teknolojinin gerisinde kalması	312	2.80	1.27	Kararsızım
Okulun öğrencileri okudukları alana uygun bir işletmeye yerleştirmemesi	312	2.83	1.42	Kararsızım
Okulun öğrencileri yönetmelikçe belirlenen şartlara uygun işletmeye yerleştirmemesi	312	2.49	1.29	Katılmıyorum
Okulun usta öğreticilik belgesine sahip personel bulunmayan işletmelere öğrenci yerleştirmesi	312	2.75	1.34	Kararsızım
Okulun öğretim programına uygun eğitim vermeyen işletmeye öğrenci yerleştirmesi	312	2.39	1.21	Katılmıyorum
Okul tarafından koordinatör öğretmenlere ve usta öğreticilere göreve ilişkin hizmet içi eğitim verilmemesi	312	2.37	1.28	Katılmıyorum
Öğrencilerin çalışan personel ile iyi ilişkiler kuramaması	312	2.15	1.13	Katılmıyorum
Öğrencilerin iş yerine uyum sağlayamaması	312	2.25	1.19	Katılmıyorum

Tablo 4.4 incelendiğinde öğrencilerin beceri eğitimlerinde okul kaynaklı olarak ciddi manada beceri eğitimlerini etkileyecek sorunlar yaşamadıkları görülmüştür. Ancak beceri eğitimi öncesinde beceri eğitimi ve mevzuat konularında bilgilendirme konusunda, okulda verilen teorik eğitimlerin ve okuldaki teknolojinin beceri eğitimlerinde yetersiz kalması, öğrencilerin öğrenim gördükleri alana uygun işletmeye yerleştirilmeme ve belge olarak yetersiz eğiticilerin olduğu işletmelere beceri eğitimi için öğrenci yerleştirilmesi gibi sorunlar olduğu söylenebilir. Bu sorunların ortadan kaldırılması beceri eğitiminin kalitesini olumlu etkileyeceği ve bir an önce bu sorunların çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

4.1.4. Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar

İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin öğrenciden kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.5'te verilmektedir.

Tablo 4.5. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar*

Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Öğrencilerin iş yeri kurallarına uymaması	312	1.91	1.08	Katılmıyorum
Öğrencilerin iş yerinde beceri eğitimine karşı ilgisiz ve isteksiz olması	312	2.18	1.31	Katılmıyorum
Öğrencilerin iş yerinde yaşadıkları sorunları koordinatör öğretmenlerine bildirmemesi	312	2.21	1.26	Katılmıyorum
Öğrencilerin mesai saatlerine uymaması	312	1.92	1.06	Katılmıyorum
Öğrencilerin işletmede mesleğin gerektirdiği kılık kıyafete özen göstermemesi	312	2.17	1.27	Katılmıyorum
Öğrencilerin kendisine yapılan eleştiri ve önerileri dikkate almaması	312	2.28	1.28	Katılmıyorum
Öğrencilerin hastalık veya herhangi bir mazeret ortaya çıkınca usta öğreticiye bilgi vermemesi	312	2.36	1.25	Katılmıyorum
Öğrencilerin usta öğreticilerin kendilerine verdikleri görevleri yapmamaları	312	2.17	1.26	Katılmıyorum

Tablo 4.5 incelendiğinde öğrencilerin beceri eğitimlerinde öğrencilerden kaynaklanan sorunlara katılmadıkları görülmüştür. Bir başka anlatımla beceri eğitimlerinde öğrencilerden kaynaklanan herhangi bir sorun yaşamadıkları söylenebilir.

4.1.5. Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar

İşletmelerde beceri eğitimi alan öğrencilerin öğretmenlerden kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.6'da verilmektedir.

Tablo 4.6. *İşletmelerde Beceri Eğitimi Alan Öğrencilere Göre Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar*

Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin				
Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Koordinatör öğretmenlerin her hafta işletmeye gitmemesi	312	2.76	1.68	Kararsızım
Koordinatör öğretmenlerin iş yerine gelince öğrenci ile görüşmemesi	312	2.28	1.24	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin öğrencilere gerekli yardım ve rehberliği yapmaması	312	2.66	1.41	Kararsızım
Koordinatör öğretmenlerin işletme yetkilileri ve usta öğreticilere gerekli yardım ve rehberliği yapmaması	312	2.43	1.25	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin usta öğreticilerle birlikte çalışarak her öğrenci için öğretim planı geliştirmemesi	312	2.68	1.31	Kararsızım
Koordinatör öğretmenlerin işletme ve okul arasında koordinasyonu sağlamaması	312	2.51	1.28	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin işletmelerin sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlememesi	312	2.54	1.38	Katılmıyorum

Tablo 4.6 incelendiğinde öğrencilerin beceri eğitimlerinde öğretmenlerden kaynaklanan sorunlara yönelik olarak maddelerin çoğuna katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak koordinatör öğretmenlerin işletmeye her hafta gitmemesi, gerekli yardım ve rehberliği yapmaması, usta öğreticilerle birlikte her öğrenci için öğretim planı geliştirmemesi konularında sorunlar yaşandığı ortaya çıkmıştır. Bu sorunların mümkün olan en kısa sürede ortadan kalkması ve öğretmenlerin kendilerinden istenen sorumlulukları tam ve zamanında yapması sağlanmalıdır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğretmenlerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlar nedir?” biçiminde belirlenmiştir. Öğretmenlerin işletmelerde beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmenlerin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar

Genel ve Alt Boyutlar	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S</i>	Düzeyi
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	312	2.71	.74	Kararsızım
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	312	3.12	.93	Kararsızım
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	312	2.43	.87	Katılmıyorum
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	312	2.59	.87	Katılmıyorum
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	312	2.29	.98	Katılmıyorum
Genel	312	2.63	.69	Kararsızım

Tablo 4.7’de yapılan analiz sonucunda öğretmenlerin beceri eğitiminde okul, öğrenci ve öğretmenden kaynaklı sorunlara katılmıyorum şeklinde cevap verdikleri ancak işletme, mevzuat ve genel anlamda kararsızım şeklinde cevap verdikleri görülmüştür. Bu sonuçlardan öğretmenlerin beceri eğitimlerinde okul, öğrenci ve öğretmenlerden kaynaklı sorunlar yaşamaz iken işletme, mevzuat ve genel olarak sorunlar yaşadıkları söylenebilir.

4.2.1. İşletme Kaynaklı Sorunlar

Beceri eğitiminde öğretmenlerin işletmeden kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.8’de verilmektedir.

Tablo 4.8. Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde İşletmeden Kaynaklanan Sorunlar

İşletmeden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
İşletmelerin beceri eğitimi için öğrenci almak istememesi	312	2.77	1.27	Kararsızım
İş yeri kurallarının işletme tarafından öğrenciye uygulama başlamadan önce bildirilmemesi	312	2.72	1.33	Kararsızım
Öğrencilere işletmede görev tanımı dışında başka işlerin yaptırılması (Temizlik, Yemek, çay vb.)	312	3.32	1.31	Kararsızım
Usta öğreticilerin öğrenciye yeteri kadar rehberlik yapmaması	312	2.88	1.25	Kararsızım

(Devamı arkadadır)

Tablo 4.8. Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde İşletmeden Kaynaklanan Sorunlar (Devamı)

İşletmeden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Usta öğreticilerin öğrencilerle iyi ilişkiler kuramaması	312	2.65	1.18	Kararsızım
Öğrencilerin gereğinden fazla (günlük 8 saatten fazla veya hafta sonları) çalıştırılması	312	2.50	1.21	Katılmıyorum
İş yerinde alanla ilgili yeni teknolojilerin bulunmaması	312	2.72	1.20	Kararsızım
İşletmelerde öğrencilerin meslekleri ile ilgili pratik bilgileri alamamaları	312	2.81	1.17	Kararsızım
Beceri eğitim planında bulunan tüm konuların öğrenciye sunulmaması	312	3.00	1.14	Kararsızım
İşletmelerde Eğitim Biriminin bulunmaması	312	3.17	1.25	Kararsızım
İş yerindeki Usta Öğreticilerin işi öğretme konusunda bilgi ve becerilerinin yetersiz olması	312	2.44	.97	Katılmıyorum
İş yerlerinde öğrencilere bilgi ve yetenek seviyesinin üzerinde işler verilmesi	312	2.37	.94	Katılmıyorum
Öğrencilerin işletmelerdeki teknik araç gereçlerden faydalanamamaları	312	2.71	1.14	Kararsızım
Öğrencilerin işyerinde yaptıkları işlerin takdir edilmemesi	312	2.82	1.17	Kararsızım
İş yerine ulaşımın zor olması	312	2.61	1.14	Kararsızım
İşyerinde personele tanınan sosyal imkânlardan (yemek. servis. vb.) öğrencilerin yararlanamaması	312	2.42	1.14	Katılmıyorum
İş yerinin fiziki ortamının beceri eğitimi için elverişsiz olması (temizlik, bakım, aydınlatma, havalandırma, büyüklük vb.)	312	2.45	1.14	Katılmıyorum
İş yerinde iş kazalarına karşı yeterli İş Güvenliği tedbirlerinin alınmaması	312	2.72	1.19	Kararsızım
İşletmelerin beceri eğitimi alan öğrenciler arasında ayırım yapması	312	2.37	1.09	Katılmıyorum

Tablo 4.8 incelendiğinde beceri eğitimlerinde öğretmenlerin işletmelerden kaynaklı sorunlar alt madde de sorun yaşamadığını belirttikleri görülmüştür. Fakat 13 maddede işletmeden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu sorunların işletmelerin öğrenci almak istememesi, beceri eğitimi öncesinde öğrenciye işletme kurallarının bildirilmemesi, öğrencilere alanı dışında iş yaptırılması, usta öğreticilerin yeterli rehberliği yapmaması ve iyi ilişkiler kurmaması, işyerlerinde yeterli yeni teknolojik aletlerin olmaması, yeterli beceri eğitimi verilememesi, plandaki konuların tamamının işlenememesi, eğitim biriminin bulunmaması, öğrencilerin teknik araç-gereçlerden yeterince yararlanamamaları, öğrencilerin takdir edilmemesi, ulaşım zorluğu, yeterli iş güvenliğinin alınmaması gibi konularda işletmelerin sorumluluklarını yeterince yerine getirmediklerinden sorunlar yaşanmaktadır.

4.2.2. Mevzuat Kaynaklı Sorunlar

Beceri eğitiminde öğretmenlerin mevzuattan kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.9’da verilmektedir.

Tablo 4.9. Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlar

Mevzuattan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Bir yıl olan beceri eğitim süresinin yetersiz olması	312	3.07	1.25	Kararsızım
Beceri eğitiminde mevzuat tarafından belirlenen miktarın (Asgari ücretin 1/3 ü) yetersiz olması	312	3.46	1.22	Katılıyorum
Meslek Liseleri ile işletmelerin işbirliğinin sağlanamaması (İşletmelerin program geliştirme, Planlama, yürütme ve değerlendirme çalışmalarına katılmaması)	312	3.26	3.26	Kararsızım
Öğrencilerin Sosyal Güvenlik Haklarının yetersiz olması (Staj sigortasının emekliliği kapsamaması vb.)	312	3.49	1.25	Katılıyorum
Öğrencilerin ücretlerinin zamanında yatmaması	312	3.01	1.29	Kararsızım
Öğrencilerin ücretlerinin mevzuatta belirtilen miktarda(Asgari ücretin 1/3’ü) yatırılmaması	312	2.44	1.16	Katılmıyorum

Tablo 4.9 incelendiğinde öğretmenlerin beceri eğitimlerinde mevzuattan kaynaklı en üst seviyede yaşadıkları sorunların öğrencilerin sosyal güvenlik haklarını yetersiz

olması ve öğrencilere beceri eğitimleri süresinde ödenen ücretin yetersizliği sorunu olduğu görülmüştür. Bunun dışında beceri eğitim için bir yıllık sürenin yetersiz olması, okul ile işletme işbirliğinin kurulamaması ve öğrencilerin ücretlerinin zamanında ödenmemesi sorunlarının mevzuat kaynaklı sorunlar olarak görüldüğü saptanmıştır. Bu sorunların mevzuat değişikliği ile ortadan kalkabileceği sanılmaktadır.

4.2.3. Okul Kaynaklı Sorunlar

Beceri eğitiminde öğretmenlerin okuldan kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.10'da verilmektedir.

Tablo 4.10. Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Okuldan Kaynaklanan Sorunlar

Okuldan Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Okulun uygulama öncesi öğrencileri beceri eğitimi ile ilgili yeterince bilgilendirmemesi	312	2.25	1.24	Katılmıyorum
Okulun uygulama öncesi öğrencileri ilgili mevzuat hakkında bilgilendirmemesi	312	2.28	1.11	Katılmıyorum
Okulda verilen teorik eğitimin iş yerindeki uygulamalar ve sektör ihtiyaçları için yetersiz kalması	312	2.71	1.20	Kararsızım
Okuldaki teknolojinin. iş yerindeki teknolojinin gerisinde kalması	312	3.18	1.32	Kararsızım
Okulun öğrencileri okudukları alana uygun bir işletmeye yerleştirmemesi	312	2.27	1.12	Katılmıyorum
Okulun öğrencileri yönetmelikçe belirlenen şartlara uygun işletmeye yerleştirmemesi	312	2.12	1.05	Katılmıyorum
Okulun usta öğreticilik belgesine sahip personel bulunmayan işletmelere öğrenci yerleştirmesi	312	2.26	1.03	Katılmıyorum
Okulun öğretim programına uygun eğitim vermeyen işletmeye öğrenci yerleştirmesi	312	2.21	1.05	Katılmıyorum
Okul tarafından koordinatör öğretmenlere ve usta öğreticilere göreve ilişkin hizmet içi eğitim verilmemesi	312	2.60	1.24	Katılmıyorum

Tablo 4.10 incelendiğinde öğretmenlerin beceri eğitimlerinde okuldan kaynaklı büyük ölçüde sorunlar yaşamadıkları görülmektedir. Ancak okulda verilen teorik eğitimlerin yetersiz kalması ve okuldaki teknolojinin işletmede kullanılan teknolojinin gerisinde kalmasından kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır. Bahsedilen konuların okulu aşan müfredat ve donanım yetersizliğinden kaynaklandığı ve bunun çözümünün de MEB tarafından yapılabileceği düşünülmektedir.

4.2.4. Öğrenci Kaynaklı Sorunlar

Beceri eğitiminde öğretmenlerin öğrenciden kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.11’de verilmektedir.

Tablo 4.11. *Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar*

Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Öğrencilerin iş yeri kurallarına uymaması	312	2.77	1.17	Kararsızım
Öğrencilerin iş yerinde beceri eğitimine karşı ilgisiz ve isteksiz olması	312	2.84	1.20	Kararsızım
Öğrencilerin iş yerinde yaşadıkları sorunları koordinatör öğretmenlerine bildirmemesi	312	2.56	1.08	Katılmıyorum
Öğrencilerin mesai saatlerine uymaması	312	2.29	.88	Katılmıyorum
Öğrencilerin işletmede mesleğin gerektirdiği kılık kıyafete özen göstermemesi	312	2.37	.96	Katılmıyorum
Öğrencilerin kendisine yapılan eleştiri ve önerileri dikkate almaması	312	2.72	1.20	Kararsızım
Öğrencilerin hastalık veya herhangi bir mazeret ortaya çıkınca usta öğreticiye bilgi vermemesi	312	2.78	1.24	Kararsızım
Öğrencilerin usta öğreticilerin kendilerine verdikleri görevleri yapmamaları	312	2.39	1.03	Katılmıyorum

Tablo 4.11 incelendiğinde öğretmenlerin beceri eğitimlerinde öğrenciden kaynaklı yarı yarıya sorunlar yaşadıkları ve bu sorunların öğrencilerin kurallara uymaması, ilgisiz ve isteksizlik, eleştiri ve önerileri dikkate almaması, hastalık ve mazeret durumlarını haber

vermemesi gibi sorunlardır. Bunun dışında öğrencilerin diğer sorumluluklarını yerine getirdiği söylenebilir.

4.2.1. Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar

Beceri eğitiminde öğretmenlerin öğretmenlerden kaynaklanabilecek sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4.12’de verilmektedir.

Tablo 4.12. Öğretmenlere Göre Beceri Eğitiminde Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar

Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Koordinatör öğretmenlerin her hafta işletmeye gitmemesi	312	2.20	1.27	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin iş yerine gelince öğrenci ile görüşmemesi	312	2.26	1.27	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin öğrencilere gerekli yardım ve rehberliği yapmaması	312	1.91	.97	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin işletme yetkilileri ve usta öğreticilere gerekli yardım ve rehberliği yapmaması	312	2.15	1.14	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin usta öğreticilerle birlikte çalışarak her öğrenci için öğretim planı geliştirmemesi	312	2.72	1.32	Kararsızım
Koordinatör öğretmenlerin, işletme ve okul arasında koordinasyonu sağlamaması	312	2.41	1.26	Katılmıyorum
Koordinatör öğretmenlerin işletmelerin sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlememesi	312	2.38	1.17	Katılmıyorum

Tablo 1.12 incelendiğinde öğretmenlerin beceri eğitimlerinde öğretmenlerden kaynaklanan sorunlarla ilgili olarak koordinatör öğretmenlerin usta öğreticilerle her öğrenci için öğretim planı geliştirmemesi sorununun dışında başka bir sorun yaşanmadığı görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin kendilerine düşen görevleri yaptıkları ancak işbirliğine dayalı beceri eğitimi yapan öğrencilere usta öğreticilerle birlikte yapmaları gereken öğretim planı konusunda sorun yaşadıkları söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Öğrencilerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları; a) Cinsiyet, b) İşletmeyi bulan, c) Mezun olduktan sonra mesleğe yönelme, d) Sektör türü ve e) Okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

4.3.1. Cinsiyet Değişkeni

İşletmelerde beceri eğitimlerinde yaşanan sorunlara ilişkin öğrenci algılarının cinsiyete göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan t testi analizi Tablo 4.13’te verilmiştir.

Tablo 4.13. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması*

Alt Boyutlar ve Genel	Cinsiyet	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	168	2.28	.05	-2.62	.00*
	Erkek	144	2.48	.05		
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	168	2.40	.05	-2.66	.00*
	Erkek	144	2.64	.06		
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	168	2.30	.05	-6.10	.00*
	Erkek	144	2.89	.07		
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	168	2.24	.08	1.62	.10
	Erkek	144	2.05	.07		
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	168	2.23	.05	-5.62	.00*
	Erkek	144	2.93	.11		
Genel	Kadın	168	2.28	.05	-4.19	.00*
	Erkek	144	2.58	.04		

* $p > .05$

Tablo 4.13’te yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda öğrencilerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının öğrencilerin cinsiyetine göre; işletmelerden kaynaklı ($t = -2,62$; $p < .05$) mevzuattan kaynaklı ($t = -2,66$; $p < .05$), okuldan kaynaklı ($t = -6,10$; $p < .05$) öğretmenlerden kaynaklı ($t = -5,62$; $p < .05$) ve genel olarak

yaşadıkları sorunlarda ($t= -4,19; p < .05$) farklılık görülürken öğrencilerden kaynaklı sorunlar boyutunda ($t= 1,62; p > .05$) anlamlı bir farklılık görülmediği tespit edilmiştir. Farklılıklar için ortalamalara bakıldığında kız öğrencilere göre erkek öğrencilerin ortalamalarının yüksek olduğu ve erkeklerin daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir. Elde edilen bu bulgudan hareketle kız öğrencilerin beceri eğitimlerinde daha uysal oldukları ya da daha ılımlı yaklaştıkları veya daha toleranslı oldukları oldukları/karşılandıkları için erkeklere göre daha az sorunla karşılaşmış olabilecekleri düşünülmektedir. Ayrıca erkeklerin kızlara göre daha zorlu işletmelerde, dezavantajlı bölgelerde ve ağır işletmelerde beceri eğitimi yapmalarından dolayı anlamlı farklılık olduğu düşünülmektedir.

4.3.2. İşletmeyi Kimin Bulduğu Değişkeni

Öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının işletmeyi bulana göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan Anova testi analiz sonuçları Tablo 4.14'te verilmiştir.

Tablo 4.14. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algılarının İşletmeyi Bulana Göre Karşılaştırılması (Anova testi)*

Alt Boyutlar ve Genel	İşletmeyi Bulan	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark
İşletme Kaynaklı	Okul Yönetimi	32	2.00	.67	4.73	.00*	1-2; 1-4;
	Öğretmenler	100	2.36	.67			
	Aile	66	2.34	.77			
	Kendisi	114	2.50	.60			
Mevzuattan Kaynaklı	Okul Yönetimi	32	2.14	.64	15.86	.00*	1-2; 1-3; 2-3; 2-4;
	Öğretmenler	100	2.58	.77			
	Aile	66	3.00	.99			
	Kendisi	114	2.28	.55			
Okul Kaynaklı	Okul Yönetimi	32	2.23	.77	11.48	.00*	1-3; 1-4; 2-3; 2-4
	Öğretmenler	100	2.25	.63			
	Aile	66	2.75	1.03			
	Kendisi	114	2.85	.90			

(Devamı arkadadır)

Tablo 4.14. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algularının İşletmeyi Bulana Göre Karşılaştırılması (Devamı)*

Alt Boyutlar ve Genel	İşletmeyi Bulan	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark
Öğrencilerden Kaynaklı	Okul Yönetimi	32	2.00	.94	3.70	.01*	1-4; 2-4; 3-4
	Öğretmenler	100	2.42	1.11			
	Aile	66	2.00	.84			
	Kendisi	114	2.04	.97			
Öğretmen Kaynaklı	Okul Yönetimi	32	2.05	.84	20.28	.00*	1-4; 2-4; 3-4
	Öğretmenler	100	2.14	.70			
	Aile	66	2.39	1.26			
	Kendisi	114	3.16	1.23			
Genel	Okul Yönetimi	32	2.07	.63	6.61	.00*	1-3-1-4; 2-4
	Öğretmenler	100	2.33	.64			
	Aile	66	2.43	.70			
	Kendisi	114	2.58	.57			

* $p > 0.05$ 1. Okul Yönetimi 2. Öğretmenler 3. Aile 4. Kendi

Tablo 4.14’de bakıldığında yapılan Varyans Analizi (Anova) Testi analiz sonucunda öğrencilerin işletmelerde yaşadıkları sorunlara ilişkin algularının işletmeyi bulana göre; işletmelerden kaynaklı sorunlar boyutunda ($F= 4,73$; $p < .05$), mevzuattan kaynaklı sorunlar boyutunda ($F= 15,86$; $p < .05$), okuldan kaynaklı sorunlar boyutunda ($F= 11,48$; $p < .05$), öğrencilerden kaynaklı sorunlar boyutunda ($F= 3,70$; $p < .05$), öğretmenlerden kaynaklı sorunlar boyutunda ($F=20,28$; $p < .05$) ve toplamda ($F=6,61$; $p < .05$), anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüştür.

Farklılık gösteren grupları tespit etmek için Post Hoc Tukey analizi sonucunda; işletmelerden kaynaklı sorunlar alt boyutunda işletmesini okul yönetiminin bulunduğu öğrencilerin ($X_{\text{Okul yönetim}}=2,00$) öğretmenleri ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,36$) ve kendi bulanlara ($X_{\text{Kendi}}=2,50$) göre daha az sorun yaşadıkları görülmektedir.

Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda işletmesini okul yönetiminin bulunduğu öğrencilerin ($X_{\text{Okul yönetim}}=2,14$) öğretmenleri ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,58$) aile ($X_{\text{Aile}}=3,00$) bulanlara göre daha az sorun yaşadıkları görülmektedir. Yine öğretmenlerin bulunduğu öğrencilerin ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,58$) aile ($X_{\text{Aile}}=3,00$) ve kendi ($X_{\text{Kendi}}=2,28$) bulanlardan daha çok sorun yaşadığı ve ailesi bulanların ($X_{\text{Aile}}=3,00$) kendisi bulanlara göre ($X_{\text{Kendi}}=2,28$) daha fazla sorun yaşadıkları görülmüştür.

Okuldan Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda işletmesini okul yönetimi bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{okul yönetimi}}=2,23$) ailesi ($X_{\text{Aile}}=2,75$) ve kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,85$) bulanlara göre daha az sorun yaşamaktadır. İşletmesini öğretmeni bulan öğrencilerin ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,25$) aile ($X_{\text{Aile}}=2,75$) ve kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,85$) bulanlara göre daha az sorun yaşadıkları söylenebilir.

Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda işletmesini okul yönetiminin bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{okul yönetimi}}=2,00$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,04$) bulanlara göre daha az sorun yaşadığı, işletmesini öğretmenlerin bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,42$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,04$) bulanlara göre daha fazla sorun yaşadıkları ve işletmesini ailesi bulanların ($X_{\text{Aile}}=2,00$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,04$) bulanlardan daha az sorun yaşadığı görülmüştür.

Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda işletmesini okul yönetimlerinin bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{okul yönetimi}}=2,05$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=3,16$) bulanlara göre daha az sorun yaşadığı, işletmesini öğretmenlerin bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,14$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=3,16$) bulanlara göre daha az sorunla karşılaştığı, işletmesini aile bulan öğrencilerin ($X_{\text{Aile}}=2,39$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=3,16$) bulanlardan daha az sorunla karşılaştığı görülmüştür.

Genel olarak da işletmesini okul yönetimlerinin bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{okul yönetimi}}=2,07$) aile ($X_{\text{Aile}}=2,43$) ve kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,58$) bulanlara göre daha az sorunla karşılaştığı; işletmesini öğretmenlerin bulduğu öğrencilerin ($X_{\text{Öğretmenler}}=2,33$) kendisi ($X_{\text{Kendisi}}=2,58$) bulanlardan daha az sorun yaşadıkları söylenebilir.

İşletmeyi kendisi bulan öğrencilerin işletme, okul ve öğretmen boyutunda en yüksek derecede sorun yaşadıkları görülmüştür. Bu durum öğrencilerin işletmeyi bulma ve seçme konusunda çok yeterli olmadıkları ve bu durumun okul ve öğretmen boyutunda da sorunları tetiklediği şeklinde yorumlanmıştır.

4.3.3. Mesleğe Yönelme Değişkeni

Öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının mezun olduktan sonra bölümleriyle ilgili mesleğe yönelme durumuna göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan t testi analiz sonuçları tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algılarının Mesleğe Yönelme Durumuna Göre Karşılaştırılması (t testi)*

Alt Boyutlar ve Genel	Yönelme Durumu	n	\bar{X}	s	t	p
İşletmelerden Kaynaklı	Evet	170	2.18	.60	-5.71	.00*
	Hayır	142	2.60	.69		
Mevzuattan Kaynaklı	Evet	170	2.34	.80	-4.28	.00*
	Hayır	142	2.72	.73		
Okul Kaynaklı	Evet	170	2.18	.85	-9.60	.00*
	Hayır	142	3.04	.67		
Öğrencilerden Kaynaklı	Evet	170	2.11	1.09	-.81	.41
	Hayır	142	2.20	.89		
Öğretmenlerden Kaynaklı	Evet	170	2.11	.76	-8.18	.00*
	Hayır	142	3.09	1.31		
Genel	Evet	170	2.17	.65	-8.13	.00*
	Hayır	142	2.71	.49		

* $p > .05$

Tablo 4.15'te yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda öğrencilerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının öğrencilerin mezun olduktan sonra bölümleriyle ilgili mesleğe yönelme durumuna göre; işletmelerden kaynaklı ($t = -5,71$; $p < .05$), mevzuattan kaynaklı ($t = -4,28$; $p < .05$), okuldan kaynaklı ($t = -9,60$; $p < .05$), öğretmenlerden kaynaklı ($t = -8,18$; $p < .05$) ve genel olarak yaşadıkları sorunlarda ($t = -8,13$; $p < .05$) farklılık görülürken Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar boyutunda ($t = -,81$; $p > .05$) anlamlı farklılık görülmediği tespit edilmiştir. Farklılıklar için ortalamalara bakıldığında mesleğe yönelmeyi düşünmeyenlerin ortalamalarının mesleğe yönelmeyi düşünenlere göre daha yüksek olduğu ve işletmelerde daha fazla sorunla karşılaştıklarını düşündükleri görülmüştür. Elde edilen bu bulgudan mesleğe yönelmeyi düşünenlerin beceri eğitiminde daha az sorunla karşılaştıkları ya da ufak tefek şeyleri sorun olarak görmedikleri veya mesleğe yönelmeyi düşünmeyenlerin ise beceri eğitiminde karşılaştıkları birçok şeyi sorun olarak algıladıkları söylenebilir.

4.3.4. Çalışılan Sektör Değişkeni

Öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının çalıştıkları sektöre göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan t testi analiz sonuçları tablo 4.16'da verilmiştir.

Tablo 4.16. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algılarının Çalıştıkları Sektöre Göre Karşılaştırılması (t testi)*

Alt Boyutlar ve Genel	Sektör	n	\bar{X}	s	t	p
İşletmelerden Kaynaklı	Kamu	114	2.22	.70	-3.01	.00*
	Özel	198	2.46	.65		
Mevzuattan Kaynaklı	Kamu	114	2.39	.80	-2.01	.04*
	Özel	198	2.58	.78		
Okul Kaynaklı	Kamu	114	2.29	.79	-4.43	.00*
	Özel	198	2.74	.90		
Öğrencilerden Kaynaklı	Kamu	114	2.36	1.19	2.86	.00*
	Özel	198	2.03	.86		
Öğretmenlerden Kaynaklı	Kamu	114	2.21	.76	-4.10	.00*
	Özel	198	2.75	1.28		
Genel	Kamu	114	2.27	.71	-3.09	.00*
	Özel	198	2.50	.59		

* $p > 0.05$

Tablo 4.16'da yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda öğrencilerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının çalıştıkları-beceri eğitimi yaptıkları sektöre göre; işletmelerden kaynaklı ($t = -3,01$; $p < .05$), mevzuattan kaynaklı ($t = -2,01$; $p < .05$), Okuldan Kaynaklı ($t = -4,43$; $p < .05$), öğrencilerden kaynaklı boyutunda ($t = 2,86$; $p < .05$), öğretmenlerden kaynaklı ($t = -4,10$; $p < .05$) ve genel olarak yaşadıkları sorunlarda ($t = -3,09$; $p < .05$) anlamlı farklılık görüldüğü tespit edilmiştir. Farklılıklar için ortalamalara bakıldığında özel sektörde çalışanların ortalamalarının kamu sektöründe çalışanlara göre daha yüksek olduğu ve işletmelerde daha fazla sorunla karşılaştıklarını düşündükleri görülmüştür.

4.3.5. Okul Türü Değişkeni

Öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının okul türlerine göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan Anova Varyans Analizi sonuçları Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.17. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğrenci Algılarının Öğrencilerin Okul Türüne Göre Karşılaştırılması (Varyans Analizi)*

Alt Boyutlar ve Genel	Okul Türü	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	97	2.52	.67	6.76	.00*	1-2; 2-3
	Kız Meslek	140	2.22	.68			
	Ticaret Meslek	75	2.46	.63			
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	97	2.63	.77	3.92	.02*	1-2
	Kız Meslek	140	2.37	.80			
	Ticaret Meslek	75	2.61	.78			
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	97	2.82	.89	17.31	.00*	1-2; 2-3
	Kız Meslek	140	2.26	.76			
	Ticaret Meslek	75	2.84	.91			
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	97	2.22	1.12	.42	.65	Yok
	Kız Meslek	140	2.10	.87			
	Ticaret Meslek	75	2.16	1.09			
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	97	2.87	1.30	15.72	.00*	1-2; 2-3
	Kız Meslek	140	2.16	.79			
	Ticaret Meslek	75	2.87	1.30			
Genel	Endüstri Meslek	97	2.60	.59	14.03	.00*	1-2; 2-3
	Kız Meslek	140	2.21	.65			
	Ticaret Meslek	75	2.57	.58			

* $p > 0.05$ 1. Endüstri meslek 2. Kız meslek 3. Ticaret meslek

Tablo 4.17’ye bakıldığında Varyans Analizi (Anova) testi analizi sonucunda öğrencilerin işletmelerde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının okul türüne göre; işletmelerden kaynaklı ($F= 6,72$; $p < .05$), mevzuattan kaynaklı boyutunda ($F= 3,92$; $p < .05$), okuldan kaynaklı ($F= 17,31$; $p < .05$), öğretmenlerden kaynaklı ($F=15,72$; $p < .05$) ve anketin tümünde ($F=14,03$; $p < .05$), anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülürken

Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar boyutunda ($F= ,42$; $p> .05$) farklılık görülmemiştir. Farklılık gösteren grupları tespit etmek için Post Hoc Tukey analizi sonucunda;

İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda endüstri meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,52$) kız meslek liselerinde ($X_{\text{Kız meslek}}=2,22$) öğrenim görenlerden daha fazla sorun yaşadıkları ve kız meslek liselerinde öğrenim görenlerin ($X_{\text{Kız meslek}}=2,22$) ticaret meslek ($X_{\text{Ticaret meslek}}=2,46$) liselerinde öğrenim görenlere göre daha az sorunla karşılaştıkları görülmüştür.

Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda endüstri meslek liselerinde öğrenim görenlerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,63$) kız meslek liselerinde öğrenim görenlerden ($X_{\text{Kız meslek}}=2,37$) daha fazla sorunla karşılaştıkları görülmüştür.

Okuldan Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda endüstri meslek liselerinde öğrenim görenlerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,82$) kız melek ($X_{\text{Kız meslek}}=2,26$) liselerindekilere göre daha çok sorunla karşılaştıkları görülmüştür. Yine kız meslek liselerinde öğrenim görenlerin ($X_{\text{Kız meslek}}=2,26$) ticaret meslek ($X_{\text{Ticaret meslek}}=2,84$) liselerindekilere göre daha az sorunla karşılaştıkları görülmüştür.

Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda endüstri meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,87$) kız meslek ($X_{\text{Kız meslek}}=2,16$) liselerinde öğrenim görenlerden daha az sorun yaşadıkları ve kız meslek liselerinde öğrenim görenlerin ($X_{\text{Kız meslek}}=2,16$) ticaret meslek ($X_{\text{Ticaret meslek}}=2,87$) liselerinde öğrenim görenlerden daha az sorun yaşadıkları görülmüştür.

Genel olarak da endüstri meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,60$) kız meslek ($X_{\text{Kız meslek}}=2,21$) liselerinde öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmüştür. Yine kız meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin ($X_{\text{Kız meslek}}=2,21$) ticaret meslek liselerinde ($X_{\text{Ticaret meslek}}=2,57$) öğrenim görenlere göre daha az sorun yaşadığı ulaşılan bulgular arasındadır.

Genel olarak bakıldığında en yüksek ortalamanın endüstri meslek lisesinde öğrenim görenlere ait olduğu görülürken en düşük ortalamanın ticaret meslek liselerinde öğrenim görenlere ait olduğu ve kız meslek liselerinde kalanların ise ortalarda yer aldığı görülmüştür.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğretmenlerin işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algıları; a) Cinsiyet, b) Kıdem, c) Okul türü değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? biçiminde belirlenmiştir.

4.4.1. Cinsiyet Değişkeni

İşletmelerde beceri eğitimlerinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen algılarının cinsiyete göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan t testi analizi Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo 4.18. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algılarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması (t testi)*

Alt Boyutlar ve Genel	Cinsiyet	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>p</i>																																																				
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.69	.78	-.32	.74																																																				
	Erkek	130	2.72	.72			Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.96	1.10	-2.05	.05	Erkek	130	3.23	.79	Okuldan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.20	.78	-3.07	.00*	Erkek	130	2.58	.91	Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.68	.88	1.23	.22	Erkek	130	2.53	.87	Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	1.92	.95	-4.50	.00*	Erkek	130	2.52	.93	Genel	Kadın	83	2.52	.71	-1.81	.07	Erkek
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.96	1.10	-2.05	.05																																																				
	Erkek	130	3.23	.79			Okuldan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.20	.78	-3.07	.00*	Erkek	130	2.58	.91	Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.68	.88	1.23	.22	Erkek	130	2.53	.87	Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	1.92	.95	-4.50	.00*	Erkek	130	2.52	.93	Genel	Kadın	83	2.52	.71	-1.81	.07	Erkek	130	2.70	.67								
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.20	.78	-3.07	.00*																																																				
	Erkek	130	2.58	.91			Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.68	.88	1.23	.22	Erkek	130	2.53	.87	Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	1.92	.95	-4.50	.00*	Erkek	130	2.52	.93	Genel	Kadın	83	2.52	.71	-1.81	.07	Erkek	130	2.70	.67																			
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	2.68	.88	1.23	.22																																																				
	Erkek	130	2.53	.87			Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	1.92	.95	-4.50	.00*	Erkek	130	2.52	.93	Genel	Kadın	83	2.52	.71	-1.81	.07	Erkek	130	2.70	.67																														
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Kadın	83	1.92	.95	-4.50	.00*																																																				
	Erkek	130	2.52	.93			Genel	Kadın	83	2.52	.71	-1.81	.07	Erkek	130	2.70	.67																																									
Genel	Kadın	83	2.52	.71	-1.81	.07																																																				
	Erkek	130	2.70	.67																																																						

* $p > .05$

Tablo 4.18’de yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda öğretmenlerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının öğretmenlerin cinsiyetine göre; işletmelerden kaynaklı ($t = -.32$; $p > .05$), mevzuattan kaynaklı ($t = -2.05$; $p > .05$), öğrencilerden kaynaklı ($t = 1.23$; $p > .05$) ve genel olarak ($t = -1.81$; $p > .05$) anlamlı seviyede farklılık görülmemiştir. Ancak okuldan kaynaklı ($t = -3.07$; $p < .05$) ve öğretmenlerden kaynaklı ($t = -4.50$; $p < .05$) anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Bu farklılığın kimler

lehine olduğunu incelemek için grupların ortalamalarına bakıldığında okul ve öğretmen alt boyutlarında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde ortalamalara sahip oldukları ve beceri eğitiminde daha fazla sorunla karşılaştıklarını düşündükleri görülmüştür. Bu durum erkeklerin kadınlara göre daha fazla sorun yaşadıkları ve bu durumun da tükenmişliklerini tetikleyebileceği düşünülmektedir.

4.4.2. Kıdem Değişkeni

Öğretmenlerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının kıdeme göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan Anova testi analiz sonuçları tablo 4.19’da verilmiştir.

Tablo 4.19. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılması (Anova testi)*

Alt Boyutlar ve Genel	Mesleki Kıdem	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	1-5	65	2.63	.79	1.85	.12	Yok
	6-10	34	2.68	.89			
	11-15	33	2.93	.65			
	16-20	38	2.86	.72			
	21 ve üzeri	43	2.55	.56			
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	1-5	65	2.92	.73	12.65	.00*	1-3;1-
	6-10	34	2.98	.92			4; 2-
	11-15	33	3.55	.59			3;2-4;
	16-20	38	3.78	1.30			3-5; 4-
	21 ve üzeri	43	2.64	.52			5
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	1-5	65	2.58	1.02	5.13	.00*	1-2; 2-3; 2-5; 3-5
	6-10	34	2.01	.81			
	11-15	33	2.73	.61			
	16-20	38	2.60	1.00			
	21 ve üzeri	43	2.16	.51			

(Devamı arkadadır)

Tablo 4.19. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algularının Mesleki Kıdeme Göre Karşılaştırılması (Devamı)*

Alt Boyutlar ve Genel	Mesleki Kıdem	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	1-5	65	2.48	1.09	3.95	.00*	2-3; 2-4
	6-10	34	2.27	.62			
	11-15	33	2.85	.59			
	16-20	38	2.94	.96			
	21 ve üzeri	43	2.50	.62			
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	1-5	65	2.75	.93	11.40	.00*	1-2; 1-5; 2-3; 2-4; 4-5
	6-10	34	1.72	.79			
	11-15	33	2.35	.78			
	16-20	38	2.50	1.21			
	21 ve üzeri	43	1.81	.63			
Genel	1-5	65	2.65	.73	5.24	.00*	2-3; 2-4; 3-5; 4-5
	6-10	34	2.39	.73			
	11-15	33	2.87	.54			
	16-20	38	2.89	.77			
	21 ve üzeri	43	2.37	.43			

* $p > .05$ 1. 1-5 2. 6-10 3. 11-15 4. 16-20 5. 21 ve üzeri

Tablo 4.19'a bakıldığında yapılan Varyans Analizi (Anova) Testi analiz sonucunda Öğretmenlerin işletmelerde yaşadıkları sorunlara ilişkin algularının öğretmenlerin kıdemine göre; mevzuattan kaynaklı ($F= 12,65$; $p < .05$), okuldan kaynaklı ($F= 5,13$; $p < .05$), öğrencilerden kaynaklı ($F= 3,95$; $p < .05$), öğretmenlerden kaynaklı ($F=11,40$; $p < .05$) ve genel olarak ($F=5,24$; $p < .05$), anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülürken İşletmelerden kaynaklı sorunlar ($F= 1,85$; $p > .05$) farklılık görülmemiştir.

Farklılık gösteren grupları tespit etmek için Post Hoc Tukey analizi sonucunda;

Mevzuattan kaynaklı sorunlar alt boyutunda kıdemi 1-5 yıl olan öğretmenlerin ($X_{1-5}=2,92$) kıdemi 11-15 yıl ($X_{11-15}=3,55$) olanlara ve 16 -20 yıl ($X_{16-20}=3,78$) olanlara göre daha az sorunla karşılaşmışlardır. Kıdemi 6-10 yıl olan öğretmenler ($X_{6-10}=2,98$) kıdemi 11-15 yıl ($X_{11-15}=3,55$) olanlar ve 16-20 yıl ($X_{16-20}=3,78$) olanlara göre daha az sorunla karşılaşmaktadırlar. Kıdemi 11-15 yıl olan öğretmenler ($X_{11-15}=3,55$) 21 ve üzeri yıl ($X_{21 ve üzeri}=2,64$) olanlara göre daha fazla sorunla karşılaşmaktadırlar. Kıdemi 16-20 yıl olan

öğretmenler ($X_{16-20}=3,78$) kıdemli 21 ve üzeri yıl ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=2,64$) olanlara göre daha çok sorun yaşamaktadırlar.

Okuldan kaynaklı sorunlar alt boyutunda kıdemli 1-5 yıl olan öğretmenler ($X_{1-5}=2,58$) kıdemli 6-10 yıl ($X_{6-10}=2,55$) olanlara göre daha çok ancak kıdemli 16-20 yıl ($X_{16-20}=3,78$) olanlara göre ise daha az sorunla karşılaşmakta oldukları görülmüştür. Kıdemli 6-10 yıl olan öğretmenler ($X_{6-10}=2,01$) kıdemli 11-15 yıl ($X_{11-15}=2,73$) olanlar ve kıdemli 21 yıl ve üzeri ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=2,16$) olanlara göre daha az sorun yaşamaktadır. Yine kıdemli 11-15 yıl olan öğretmenler ($X_{11-15}=2,73$) kıdemli 21 ve üzeri ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=2,16$) olanlardan daha çok sorun yaşadıkları görülmüştür.

Öğrencilerden kaynaklı sorunlar alt boyutunda kıdemli 6-10 yıl olan öğretmenlerin ($X_{6-10}=2,27$) kıdemli 11-15 yıl ($X_{11-15}=2,85$) olanlar ve kıdemli 16-20 yıl ($X_{16-20}=2,94$) olanlara göre daha az sorunla karşılaştıkları görülmüştür.

Öğretmenlerden kaynaklı sorunlar alt boyutunda kıdemli 1-5 yıl olan öğretmenlerin ($X_{1-5}=2,75$) kıdemli 6-10 yıl ($X_{6-10}=1,72$) olanlar ile kıdemli 21 ve üzeri ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=1,81$) olanlardan daha çok sorun yaşadığı söylenebilir. Kıdemli 6-10 yıl olan öğretmenlerin ($X_{6-10}=1,72$) kıdemli 11-15 yıl ($X_{11-15}=2,35$) olanlar ve kıdemli 16-20 yıl ($X_{16-20}=2,50$) olanlara göre daha az sorun yaşadıkları görülmüştür. Kıdemli 16-20 yıl olan öğretmenlerin ($X_{16-20}=2,50$) kıdemli 21 ve üzeri ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=1,81$) olanlara göre daha fazla sorun yaşadıkları görülmüştür.

Genel olarak kıdemli 6-10 yıl olan öğretmenlerin ($X_{6-10}=2,39$) kıdemli 11-15 yıl ($X_{11-15}=2,87$) olanlara göre daha az sorun yaşadıkları söylenebilir. Kıdemli 6-10 yıl olan öğretmenlerin ($X_{6-10}=2,39$) kıdemli 16-20 yıl ($X_{16-20}=2,89$) olanlara göre daha az sorunla karşılaştıkları söylenebilir. Kıdemli 11-15 yıl olan öğretmenlerin ($X_{11-15}=2,87$) kıdemli 21 ve üzeri ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=2,37$) olanlara göre daha çok sorunla karşılaştıkları görülürken kıdemli 16-20 yıl ($X_{16-20}=2,89$) olanların kıdemli 21 ve üzeri ($X_{21 \text{ ve üzeri}}=2,37$) olanlara göre daha çok sorunla karşılaştıkları görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlardan öğretmenlerin kıdemine göre işletmelerden kaynaklanan sorunlarda farklılık görülmez iken diğer boyutlarda ve genel olarak anlamlı farklılık olduğu ve boyutlara ve kıdem sürelerine göre farklılıkların olduğu söylenebilir.

4.4.3. Okul Türü Değişkeni

Öğretmenlerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin algılarının okul türüne göre değişip değişmediğine ilişkin yapılan Varyans Analizi (Anova) testi analiz sonuçları tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo 4.20. *Beceri Eğitimlerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Algılarının Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Karşılaştırılması (Anova testi)*

Alt Boyutlar ve Genel	Okul Türü	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	Fark
İşletmelerden Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	72	2.69	.81	.14	.86	Yok
	Kız Meslek	111	2.73	.73			
	Ticaret Meslek	30	2.65	.66			
Mevzuattan Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	72	3.08	.80	.62	.53	Yok
	Kız Meslek	111	3.10	.98			
	Ticaret Meslek	30	3.30	1.01			
Okuldan Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	72	2.64	.97	3.08	.05	Yok
	Kız Meslek	111	2.33	.85			
	Ticaret Meslek	30	2.30	.64			
Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	72	2.40	.92	3.67	.02*	1-2
	Kız Meslek	111	2.74	.87			
	Ticaret Meslek	30	2.47	.66			
Öğretmenlerden Kaynaklı Sorunlar	Endüstri Meslek	72	2.61	.92	6.34	.00*	1-2
	Kız Meslek	111	2.10	1.02			
	Ticaret Meslek	30	2.22	.77			
Genel	Endüstri Meslek	72	2.67	.72	.24	.78	Yok
	Kız Meslek	111	2.62	.70			
	Ticaret Meslek	30	2.58	.52			

* $p>0.05$ 1. Endüstri meslek 2. Kız meslek 3. Ticaret meslek

Tablo 4.20’ye bakıldığında yapılan Varyans Analizi (Anova) Testi analiz sonucunda Öğretmenlerin beceri eğitimlerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının okul türüne göre; işletmelerden kaynaklı ($F= ,14$; $p>.05$), mevzuattan kaynaklı ($F= ,62$; $p>.05$), Okuldan Kaynaklı ($F= 3,08$; $p>.05$) ve genel olarak ($F= ,24$; $p>.05$) anlamlı düzeyde

farklılık görülmez iken öğrencilerden kaynaklı ($F=3,67$; $p<.05$) ve öğretmenlerden kaynaklı ($F= 6,34$; $p<.05$) anlamlı seviyede farklılık görülmüştür. Farklılık gösteren grupları tespit etmek için Post Hoc Tukey analizi sonucunda;

Öğrencilerden Kaynaklı Sorunlar alt boyutunda endüstri meslek liselerinde çalışan öğretmenlerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,40$) kız meslek ($X_{\text{Kız meslek}}=2,74$) liselerinde çalışanlara göre daha az sorun yaşadıkları görülmüştür.

Öğretmenlerden kaynaklı sorunlar alt boyutunda endüstri meslek liselerinde çalışan öğretmenlerin ($X_{\text{Endüstri meslek}}=2,61$) kız meslek ($X_{\text{Kız meslek}}=2,10$) liselerinde çalışanlara göre daha çok sorunla karşılaştıkları görülmüştür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Mesleki eğitimin en önemli aşamalarından biri olan işletmelerde beceri eğitimlerinde öğrenci ve öğretmenlerin yaşadıkları sorunların neler olduğunun tespiti ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin paylaşılması amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıda verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların büyük bölümünü okuldan kaynaklandığı ve bunu sırasıyla öğretmenlerden kaynaklı, mevzuat kaynaklı, işletme kaynaklı ve öğrencilerden kaynaklanan sorunların izlediği görülmüş ancak bu sorunların ciddi ve büyük ölçüde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu sonucun Eroğlu (1999) çalışmasında elde ettiği az ve orta derecede sorunla karşılaştıkları bulgusunu teyit etmektedir. Öğrencilerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunların başında okul ve öğretmen kaynaklı sorunların olması beklentilerin yüksek olmasıyla da yakın ilişkili olduğu düşünülmektedir. Yaşanan sorunların büyük ölçüde olmaması sevindiricidir. Öğrencilerin “İş yeri kurallarının, işletme tarafından öğrenciye uygulama başlamadan önce bildirilmemesi” ve “Öğrencilerin ücretlerinin mevzuatta belirtilen miktarda (Asgari ücretin 1/3’ü) yatırılmaması” konularında sorun yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu durum Özkan (2013) çalışma bulgusu olan “staja başlamadan önce öğrencilere stajla ilgili bilgi verilmediği” bulgusuyla örtüşmektedir. Çalışmada elde edilen ve literatürdeki çalışmalarda da aynı şekilde devam eden sorun olan orta düzeylerde sorun yaşanması ve öğrencilere önceden bilgi verilmemesi sorunlarının hala sürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların temelinde mevzuattan kaynaklanan sorunlar olduğu okul, öğrenci ve öğretmen alt boyutlarında sorun yaşamadıkları fakat işletme, mevzuat boyutlarıyla ve genel anlamda sorunlar yaşadıkları ancak bu sorunların ciddi boyutta sorunlar olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Mevzuat ile ilgili “Öğrencilerin Sosyal Güvenlik Haklarının yetersiz olması (Staj sigortasının emekliliği kapsamaması vb.)” maddesi ile “Beceri eğitiminde mevzuat tarafından belirlenen miktarın (Asgari ücretin 1/3 ü) yetersiz olması” maddeleridir. Ulaşılmış olan bu bulgunun Eroğlu

(1999) çalışmasında ulaştığı orta seviyede sorun yaşandığı bulgusunu teyit etmektedir. Ayrıca Özkan (2013) ulaşılmış olduğu “farklı işlerde çalıştırıldıkları, sürekli aynı işleri yaptıkları, bilgilerin tam verilmediği, mevzuatın yetersiz olduğu” bulgularıyla benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ulaşılan bulguların Özkan (2013) ve Bozak (2019)’ın çalışma bulgusu olan “mevzuatın yetersizliği” bulgusuyla örtüşmektedir. Çalışmada olduğu gibi literatürdeki çalışmalarda da mevzuatın yetersizliği ve sorunların kaynağı olarak görülmesi durumunun devam ettiği ve hale çözüme kavuşturulamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılar öğrencilerin cinsiyetine göre incelendiğinde; sadece öğrencilerden kaynaklanan sorun alanlarının benzer olduğu işletmelerden, mevzuattan, okuldan ve öğretmenlerden kaynaklı ve genel olarak tüm sorun alanlarında farklılık görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre işletmelerde beceri eğitimi alan erkek öğrencilerin daha fazla sorun yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni kızlara göre erkek öğrencilerin daha ağır ve dezavantajlı işletmelerde beceri eğitimlerini yapmaları olabilir. Ayrıca kızların özellikle kız meslek lisesinde öğrenim görenlerin okullarda çalışması, ticaret meslek liselerinde öğrenim görenlerin ise bürolarda ve erkeklere göre daha hafif ve kolay işlerde çalışmalarından kaynaklanabilir.

Öğrencilerin işletmelerde yaşadıkları sorunlara ilişkin algıları devam ettikleri işletmeyi bulan tarafa göre incelendiğinde; bütün alt boyutlar ile genel toplamda farklılık görülmüş ve işletmeyi kendisi bulan öğrencilerin işletme, okul ve öğretmen boyutunda fazla sorun yaşadıkları ve bunun nedeninin de öğrencilerin işletmeyi bulma ve seçme konusunda çok yeterli olmadıkları ve bunun okul ve öğretmen boyutunda da sorunları tetiklediği şeklinde yorumlanmıştır.

Öğrencilerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının öğrencilerin mezun olduktan sonra bölümleriyle ilgili mesleğe yönelme durumuna göre öğrencilerden kaynaklı sorunlar alt boyutu hariç olmak üzere diğer tüm alt boyutlarda ve genel olarak beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğrencilerin görüşleri mezun olduktan sonra bölümleriyle ilgili mesleğe yönelme durumuna göre değiştiği ve mesleğe yönelmeyi düşünmeyenlerin düşünönlere göre daha çok sorun yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Mezun olduktan sonra bölümleriyle ilgili mesleğe yönelmeyecek olanların sayısının yarıya yakın olması bu konunun ilgililerce dikkate alınması ve gerekli tedbirlerin alınmasını gerekli kılmaktadır. Zira yetişmiş iş gücü kaynağının üretimde değerlendirilmesi öğrenciler kadar işletme ve ülke ekonomisine katma değer yaratması açısından bu gereklidir.

Öğrencilerin beceri eğitiminde özel sektörde çalışanların kamu sektöründe çalışanlara göre daha fazla sorunla karşılaştıkları görülmüştür. Özel sektörde beceri eğitimi yapan öğrencilerin kamuda beceri eğitimi yapanlara göre daha fazla sorunla karşılaşmalarının çeşitli sebepleri olmakla birlikte kamu sektörünün beceri eğitiminde öğrenci beklentilerini daha fazla karşıladığı ve daha sistematik çalışıldığını gösterdiği düşünülmektedir. Bu durumda kamu sektörlerinde beceri eğitimi yapan öğrencilerin özel sektörde yapanlara göre daha avantajlı oldukları sonucunu doğurmuştur.

Öğrencilerin işletmelerde yaşadıkları sorunlara ilişkin algıları okul türüne göre sadece öğrencilerden kaynaklı sorunlar alanında benzerlik gösterirken diğer alt boyutlarda ve genelde farklılık gösterdiği, özellikle endüstri meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerle kız meslek liselerinde öğrenim gören öğrenciler arasında farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni, endüstri meslek liselerindeki öğrencilerin erkek olması, daha çok sanayi sektöründe, ağır ve dezavantajlı işlerde beceri eğitimlerini yapmaları kız meslek liseleri öğrencilerinin ise genellikle okullar, bürolar vb. daha sistematik çalışılan, temiz ve konforlu alanlarda beceri eğitimlerini yapmalarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin beceri eğitiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının cinsiyete göre okul ve öğretmen alt boyutlarında erkeklerin kadınlara göre daha yüksek düzeyde ortalamalara sahip oldukları ve beceri eğitiminde daha fazla sorunla karşılaştıklarını düşündükleri saptanmıştır. Öğretmenlerin işletmelerde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının mesleki kıdeme göre işletmeden kaynaklanan sorunlarda farklılık görülmez iken diğer boyutlarda ve genel olarak anlamlı farklılık görülmüştür. Öğretmenlerin beceri eğitimlerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin algılarının okul türüne göre öğrencilerden kaynaklı ve öğretmenlerden kaynaklı sorunlar boyutunda anlamlı seviyede farklılık görülürken ve bu farklılıkların endüstri meslek liselerinde çalışanlarla kız meslek liselerinde çalışanlar arasında olduğu saptanmış ancak işletmelerden, mevzuattan, okuldan kaynaklı sorunlar boyutu ile genel olarak anlamlı düzeyde farklılık tespit edilememiştir. Endüstri meslek liselerinde çalışanlar ile kız meslek liselerinde çalışanların öğrenciler ve öğretmenler boyutunda farklı görüşlere sahip olmalarının nedeni kız meslek liselerinde sadece kız öğrenciler öğrenim görürken endüstri meslek liselerinde karma eğitim mevcuttur ve ekseriyeti erkek öğrencilerden oluşması en büyük etken olarak düşünülmektedir.

Elde edilen bulguların büyük ölçüde Bozak (2019) çalışma bulgularıyla örtüştüğü ve benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bu benzerliğin nedeni her iki çalışmanın da Denizli'de

yapılmış olması, çalışma evreninin benzerliği ve çalışma zamanının birbirine yakın olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

- ❖ Öğrencilere beceri eğitimi öncesi gerekli bilgiler verilebilir ve hatta ailelerin bilgilendirilmesi ve süreci izlemesi teşvik edilebilir.
- ❖ Beceri eğitimlerinde yaşanan mevzuat yetersizlikleri ve boşluklarının giderilmesi sağlanabilir. Beceri eğitimi yapılacak işletme ile yapılan sözleşmede öğrencilerin işletmelerin kurallarına uyacaklarına ilişkin maddenin karşılıklı anlaşma ile belirlenebileceği yönünde değişiklik vb. diğer değişiklikler yapılabilir.
- ❖ Öğrencilerin ve koordinatör öğretmenlerin beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunları aşmaları için gerekli eğitim ve baş etme stratejileri geliştirmelerine yönelik etkinlikler yapılabilir.
- ❖ Erkek öğrencilerin de kız öğrenciler gibi eşit koşullarda beceri eğitimi yapmalarına imkan tanınabilir.
- ❖ Mezun olduktan sonra mesleklerine devam etmeyecek olan öğrencilerin mesleklerine devam edebilecekleri uygun koşulların oluşturulması sağlanabilir ve çeşitli uygun kredi ya da yatırım teşvikleriyle yetişmiş iş gücünün kaybı önlenir.
- ❖ Beceri eğitimlerinin daha nitelikli yapılabilmesi için okul ve işletme işbirliğini artırma ve geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.
- ❖ Farklı ölçeklerle de beceri eğitimiyle ilgili veriler toplanarak durum tespiti yapılabilir.
- ❖ Bu çalışma farklı yerlerde uygulanarak daha genellenebilir yargılara ulaşılmaya çalışılabilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Nobel yayıncılık.
- Aytaç, K. (1984). *Eğitim Politikası üzerine Konuşmalar*, Ankara. Üni. Yay.
- Bozak, A. (2019). *Meslek Lisesi Bilişim Teknolojileri Alanı Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Denizli İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli
- Demir, E. ve Şen H. Ş. (2009). Cumhuriyet dönemi mesleki ve teknik eğitim reformları. *Ege Eğitim Dergisi*, 2009(10) 2, 39-59.
- Doğan, H., Ulusoy, A. ve Hacıoğlu, F. (1997). *Okul sanayi ilişkileri: okuldan iş hayatına geçiş*. Ankara: Önder matbaacılık.
- Eroğlu, G. (1999). *Kız meslek lisesi el sanatları bölümü son sınıf öğrencilerinin okul sanayi işbirliği kapsamında işletmelerde beceri eğitimi ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, nedenleri ve çözüm yolları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kalaycı, Ş. (2009), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Köklü, N., Büyükoztürk, Ş. ve Çokluk Bökeoğlu, Ö. (2006). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kumru, M. ve Demirtaş, Z. (2015). *İşletmelerde beceri eğitimine (staja) giden meslek lisesi çocuk gelişimi öğrencilerinin staja ilişkin görüşleri*, 13 Mayıs 2015, Çarşamba, Sözel Bildiriler XVIII, Hacettepe Ün. Ankara
- M.E.B. (2006). Okul ve İşletmelerde Mesleki Eğitime İlişkin MEB Genelgesi
- MEB (2002). Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, RG.24804, Ankara
- Mesleki Eğitim Kanunu, (MEB, 1986) 3308 Sayılı Kanun (1986). T.C. Resmi Gazete, 19139, 19/6/1986
- Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2018). T.C. Resmi Gazete, 30522, 01/09/2018.

- Millî Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı. (1997-2018). *Milli Eğitim İstatistikleri*, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1988). *12. Milli Eğitim Şûrası. Şûra Raporu*, Ankara.
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973). T.C. Resmi Gazete,14574, 14.06.1973
- Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (2013), *2013 – ÖSYS Yerleştirme Sonuçlarına İlişkin Sayısal Bilgiler*, Ankara.
- Özkan, F. (2013). *Ticaret meslek lisesi muhasebe bölümü öğrencilerinin işletmelerde beceri eğitimi uygulaması, uygulamanın verimliliğinin artırılması ve uygulamada karşılaşılan sorunlar, gaziantep ilinde bir uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O., Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6 (2), 38-54.
- Senar, N. ve Kaya, Z. (2006). *Esnaf ve sanatkar meslek kuruluşları için ülke örnekleri ile AB’nde mesleki eğitim ve AB ve AB mali kaynakları rehberi*. Ankara: TŞOF Matbaacılık.
- Sezgin, İ. (1994). *Mesleki ve teknik eğitimde program geliştirme*. Ankara. Gazi Büro Kitabevi.
- Şendurur, U. (2020). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar: Ağrı ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (86): 139-152, ISSN: 2146-3042, DOI: 10.25095/mufad.710240
- Tarhan, G. (2018). *Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde uygulanmakta olan işletmelerde beceri eğitiminin yönetimine ilişkin öğretmen ve işveren görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- Türkseven, E. (2012) *Turizm eğitiminde yaşanan staj sorunları: lisans öğrencilerinin görüşlerine yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Uçar, C. ve Özerbaş M.A. (2013). Mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki ve Türkiye’deki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2, 242-253.
- Üngüren, Engin ve Ehtiyar, Rüya (2009), ‘Türk ve Alman Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Umutsuzluk Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma’, *Journal of Yasar University*, 4(14), 2093-2127.

- Yaş, N. (2018). *Meslek lisesi öğrencilerinin beceri eğitim sonrası mesleğe bakışlarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Yeşil, R. ve Çalışkan, N. (2006). Okul Deneyimi I Dersinden Öğrencilerin Beklentileri ve Karşılama Düzeyi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 55–72.
- Yörük, S., Dikici, A. ve Uysal, A. (2002). Bilgi toplumu ve Türkiye’de mesleki eğitim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 299-312.

EKLER

Ek 1. Araştırma Uygulama İzni ve Ekleri

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 16605029-44-E.13037632
Konu : Anket Uygulama İzni

18/09/2020

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 09/09/2020 tarih ve 12488 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nurcihan KAYA, "Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Merkezefendi ilçesinde yer alan Albayrak Borsa İstanbul MTAL, Servergazi Borsa İstanbul MTAL ve Osman Aydınlı MTAL'de uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesi göz önüne alınarak örgün eğitimin 2020/2021 eğitim-öğretim yılı içinde tam olarak başlamasıyla birlikte denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Mahmut OĞUZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
18/09/2020
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

1-Anket Formları

M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1 Merkezefendi/DENİZLİ- Bilgi için :H. ERKOÇ-V.H.K.İ.-Sefa GELMİŞ-Şef
Elektronik Ağ ; <http://denizli.meb.gov.tr> - Telefon : (0 258) 2342095
E-posta: ab20@meb.gov.tr - Strateji Şubesi Belgegeçer : (0 258) 2342099

Bu cvrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0e75-b584-324e-aea8-29a0 kodu ile teyit edilebilir.

T.C. PAU KALE NO: 09/09/2020-E.12488

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

33806
İTelen

Sayı :93282220-302.08.01/
Konu :Ölçek Uygulama İzni -Nurcihan KAYA

DENİZLİ VALİLİĞİNE
(Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğüne)

İlgi :Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 04/09/2020 tarih ve E.52618 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İÖ) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nurcihan KAYA'nın "Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu proje çalışması kapsamında Merkezefendi ilçesi ortaöğretim kurumları Albayrak Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Servergazi Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Osman Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi son sınıf öğrencilerinden, 2'şer bölümden oluşan 2 ölçek (İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi) aracılığıyla veri toplamak üzere ölçek uygulayabilmesi için gerekli izinlerin verilmesi hususunda;
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Ahmet Fahir DEMİRKAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

EKLER :
İlgi Yazı ve Ekleri (32 sayfa)

İL MILLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
10 Eylül 2020
VALİYİ

Evrakı Doğrulamak İçin : <http://dys.pau.edu.tr/enVision/Dogrula/KVLUOCO>

Kırmızı Yerleşkesi Rektörlük Binası 20160/DENİZLİ Ayrintılı bilgi için irtibat : Nejla GEBEŞ
Tel: 0 (258) 296 21 51 Faks: 0 (258) 296 23 32
E-Posta: oid@pau.edu.tr Elektronik Ağ:<http://www.pau.edu.tr/oidb>

Mevzuat Tarih ve Sayısı: 04/09/2020-E.52618

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sayı :30575850-302.08.01/
Konu :Ölçek Uygulama İzni - Nurcihan
KAYA

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

8.09.2020

İlgi :Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nın 01.09.2020 tarih ve 51708 sayılı yazısı

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 192182108 numaralı öğrencisi Nurcihan KAYA'nın, danışmanı Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU sorumluluğunda "Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu proje çalışması kapsamında Denizli İli Merkezefendi İlçesi ortaöğretim kurumları Albayrak Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Servergazi Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Osman Aydın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi son sınıf öğrencilerinden, 2'şer bölümden oluşan 2 ölçek (İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Anketi ile İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi) aracılığı ile veri toplamak üzere ölçek uygulama isteğine ilişkin dilekçesi ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim

e-imzalıdır

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

EK :
İlgili Öğrenciye ait Belgeler

Veli Onam Formu

Sayın Veliler, Sevgili Anne Babalar,

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma Projesi ile Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerini inceliyorum. Araştırmanın amacı var olan durumu tespit ederek, öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm önerileri geliştirilmesine ışık tutabilmektir. Bu inceleme kapsamında okuldaki bazı öğrencilerden, gönüllü olanlardan, bazı anketleri doldurmaları istenecektir.

Katılmasına izin verdiğiniz takdirde çocuğunuz anketi okulda ders saatinde dolduracaktır. Çocuğunuzun cevaplayacağı soruların onun psikolojik gelişimine olumsuz etkisi olmayacağından emin olabilirsiniz. Çocuğunuzun dolduracağı anketlerde cevapları kesinlikle gizli tutulacak ve bu cevaplar sadece bilimsel araştırma amacıyla kullanılacaktır.

Bu formu siz imzaladıktan sonra da çocuğunuz katılımçılıktan ayrılma hakkına sahiptir. Araştırma sonuçları özeti Okul İdaresi ile paylaşılacaktır. Araştırmayla ilgili sorularınızı aşağıdaki e-posta adresini kullanarak bana yöneltebilirsiniz.

Şaygılarımla,

Nurcihan KAYA

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

E-posta: nurcihankaya23@gmail.com

Lütfen çocuğunuzun bu araştırmaya katılması konusundaki tercihinizi aşağıdaki seçeneklerden size en uygun geleni işaretleyip altına imzanızı atarak belirtiniz ve bu formu çocuğunuzla okula geri gönderiniz.

*Bu araştırmaya çocuğum'nın katılımçı olmasına

izin veriyorum .

izin vermiyorum

Veli Adı-Soyadı.....

İmza

Yazı Tarih ve Sayısı: 04/09/2020-E.52618

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sayı :30575850-302.08.01/
Konu :Ölçek Uygulama İzni - Nurcihan
KAYA

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

8.09.2020

İlgi :Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nın 01.09.2020 tarih ve 51708 sayılı yazısı.

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 192182108 numaralı öğrencisi Nurcihan KAYA'nın, danışmanı Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU sorumluluğunda "Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" konulu proje çalışması kapsamında Denizli İli Merkezefendi İlçesi ortaöğretim kurumları Albayrak Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Servergazi Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Osman Aydınli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi son sınıf öğrencilerinden, 2'şer bölümden oluşan 2 ölçek (İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Anketi ile İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi) aracılığı ile veri toplamak üzere ölçek uygulama isteğine ilişkin dilekçesi ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

EK :
İlgili Öğrenciye ait Belgeler

Tarih ve Sayısı: 04/09/2020-E.52618

Evrak Tarih ve Sayısı: 01/09/2020-E.51708

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Sayı : 55256124-302.08.01/51708
Konu : Ölçek Uygulama - Nurcihan KAYA

01/09/2020

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜNE

Anabilim Dalımız Eğitim ^{8.09.2020} tezsiz yüksek lisans programı öğrencisi Nurcihan KAYA'nın, dönem projesi için veri toplamak üzere, Denizli ili Merkezefendi ilçesinde bulunan ortaöğretim kurumları Alayrak Bursa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu lisesi, Servergazi Bursa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu lisesi ve Osman Aydınlı Mesleki ve Teknik Anadolu lisesinde ölçek uygulama isteğine ilişkin dilekçesi yazımız ekindedir. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Anabilim Dalı Başkanı

EK :

- 1- Dilekçe (1 Sayfa)
- 2- Proje Önerisi ve Ölçek (Elden Verildi)

Copy Date: 01.05.2020
Kopie No: 2388
Ditje No: [illegible]

28.08.2020

IMG-202020828-WA0007.jpg

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığına

Anabilim Dalınız, Eğitim Yönetimi Tezli/Tezsiz YL Programı 192182108 numaralı öğrencisiyim.

Danışmanlığı Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU tarafından yürütülen "Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı proje çalışmam kapsamında araştırma önerim doğrultusunda Denizli Merkezefendi İlçesindeki ortaöğretim kurumları Albayrak Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Servergazi Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Osman Aydınlı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi son sınıf öğrencilerinden, 2 şer bölümden oluşan 2 ölçek ("İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Anketi ile "İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi") aracılığı ile veri toplamak istiyorum. Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli iznin alınması hususunda;

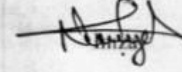
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Adı Soyadı: Nurcihan KAYA

28/08/2020

Adresi: Gerzele Mah.547.Sok.Şelale Apt.No:6 /4

Merkezefendi / DENİZLİ

Uygundur 28.8.2020
F. Çobanoğlu
Doç. Dr. Fatma ÇOBANOĞLU

EKLER :

Ek-1: Başvuru Formu (ayse.meb.gov.tr alınacak başvuru formu)

Ek-2: Veli Onam Formu ve Gönüllü Katılım Formu

Ek-3: Tez Önerisi

Ek-4: Çalışma Materyali (Anket, Ölçek vb.)

Not: Dilekçe ve ekler ilgili Anabilim Dalı Başkanlığı aracılığı ile Enstitü Müdürlüğümüze gönderilecektir.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİNE

28/08/2020

BAŞVURU NO	202008283962736770
ÜNİVERSİTE ADI	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
ENSTİTÜ ADI	EĞİTİM BİLİMLERİ
BÖLÜM ADI	EĞİTİM YÖNETİMİ
ÜNVAN	Öğrenci
TC KİMLİK NUMARASI	32098445364
KONU	Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri
ARAŞTIRMA TÜRÜ	Proje
ÖRNEKLEM GRUBU	Yönetici, Öğretmen, Öğrenci,
KAPSAMI	Okul/Kurum,
İLLER	
KURUM TÜRLERİ	Resmi Meslekî ve Teknik Anadolu Lisesi,
İLETİŞİM BİLGİLERİ	Adres:Gerzele mh. 547 sk. Şelale apt. 6/4 Merkezefendi/Denizli- Telefon:(530) 219-6100- Eposta:nurcihankaya23@gmail.com

Yukarıda bilgileri bulunan proje uygulamaları için Milli Eğitim Bakanlığından gerekli izinlerin alınması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ek listesi

Proje Özeti
Katılım Kabul Formu
Veli Onam Formu

İmza
NURCIHAN KAYA

Veri toplama araçları

Öğrenci

Dilekçe ve eklerinin üst yazı ile MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE ulaştırılması gerekmektedir.

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKUL VE KURUMLARDA
GERÇEKLEŞTİRİLECEK ARAŞTIRMA UYGULAMALARINA İLİŞKİN
ARAŞTIRMA İZİNİ BAŞVURU TAAHHÜTNAMESİ**

1. Araştırmam boyunca anayasa/kanun ve yönetmeliklere uygun davranacağımı,
2. Araştırmayı yürüteceğim okulun/kurumun kurallarına uyacağımı,
3. Araştırmam boyunca hiç kimseyi araştırmama/çalışmama katılmaya zorlamayacağımı,
4. Araştırmayı/çalışmayı bana tahsis edilen mekân/sınıf ve zamanda gerçekleştireceğimi,
5. Araştırmanın olası fiziksel/ruhsal zararları konusunda katılımcıları bilgilendireceğimi,
6. Araştırmam/ çalışmam sırasında topladığım kişisel bilgileri koruyacağımı,
7. Araştırmam/çalışmam için gerektiği kadar veri toplayacağımı,
8. Araştırma/çalışma sırasında öğrencilerin derslerinde/çalışmalarında herhangi bir kayıplarının olmayacağını,
9. Araştırmam/çalışmam sırasında herhangi bir ticari faaliyette bulunmayacağımı, katılımcıları herhangi bir ürün/eser/tedaviye yönlendirmeyeceğimi,
10. Araştırma izin evraklarını okul yönetimine teslim edeceğimi,
11. Araştırma/çalışma sırasında izni olan evrakları kullanacağımı,
12. Tıbbi araştırmalarda araştırma/çalışmanın uygulama sırasında etik kurallara uyacağımı,
13. Araştırma/çalışma sırasında topladığım ses ve görüntü kayıtlarını güvenilir ortamlarda saklayacağımı ve araştırma/çalışma sonrasında imha edeceğimi,
14. Genelge hükümlerine aykırı davranmam ve herhangi bir yanlış ifade, beyan ve maddi gerçeği gizleme gibi durumlarda adli ve idarî işlemlerin yürütülmesini kabul edeceğimi,
15. İzin alınmış araştırmalarda/projelerde insanlarla ilgili yapılacak anket, görüşme, gözlem, alan araştırması, uygulama ve incelemelerde sağlık, güvenlik, insan hakları, mevcut mevzuat hükümleri, hukukun genel ilkelerini ihlal etmeyeceğimi ve etik ilkelere uyacağımı,
16. Araştırma ile ilgili sonuç raporlarını çalışmanın bitiş tarihinden itibaren 30 gün içinde izin aldığım birime ulaştıracağımı,

Kabul ettiğimi beyan ederim.

Araştırmanın Adı : Meslek Lis. Öğrenim Gören Öğrencilerin İşl.
Bec. Eğ. Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözümleri
Araştırmacı : Önerileri
Nursihan KAYA

Tarih

28.08.2020

İmza

İsim - Soyisim

Nursihan...KAYA

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, "Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İşletmelerdeki Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri ." adıyla, Nurcihan KAYA tarafından Eylül , Ekim, Kasım ve Aralık aylarında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Meslek liselerinde öğrenim gören işletmelerdeki beceri eğitiminde karşılaştıkları sorunların tespiti ve bu sorunlara çözüm önerileri

Araştırmanın Nedeni: Bilimsel araştırma Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Denizli ili Merkezefendi İlçesi

Araştırma Uygulaması: Anket Görüşme
 Gözlem

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Nurcihan KAYA

İletişim Bilgileri : nurcihankaya23@gmail.com 0 530 2196100

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

..../..../.....

İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Ek 2. Ölçekler

EKLER: Araştırmada Kullanılacak Ölçekler

Ek 1: İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Anketi

Değerli Meslektaşım,

Bu anket formu, Meslek Lisesi öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitiminde karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ankette belirtilen sorulara vereceğiniz samimi yanıtlar araştırmaya büyük katkılar sağlayacaktır. Vereceğiniz yanıtlar gizlilik kapsamında ele alınıp, sadece bu araştırmada kullanılacaktır. Anketi cevaplayanın isim ve hüviyetini belirtmesine gerek yoktur.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Nurcihan KAYA
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetim, Denetimi, Planlama ve Ekonomisi Anabilim dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

I.BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

Açıklama: Bu bölümdeki sorulara vereceğiniz cevaplara parantez içine 'x' işaretini koyarak belirtiniz.

1. **Cinsiyetiniz :** () Kadın () Erkek
2. **Meslekteki Kıdeminiz:**
a) () 1-5 yıl b) () 6- 10 yıl c) () 11- 15 yıl d) () 16- 20 yıl
e) () 21 ve üzeri
3. **Okul Türünüz:**
a) () Endüstri Meslek Lisesi b) () Kız Meslek Lisesi
c) () Ticaret Meslek Lisesi d) () Diğer

II. BÖLÜM

Açıklama: Aşağıda yer alan sorular İşletmelerde Beceri Eğitiminde karşılaşılan sorunları belirlemeye yöneliktir. Lütfen aşağıda yazılı ifadeleri **ne ölçüde sorun olarak gördüğünüzü** işaretleyiniz.

1.İŞLETMELERDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. İşletmelerin beceri eğitimi için öğrenci almak istememesi					
2. İş yeri kurallarının, işletme tarafından öğrenciye uygulama başlamadan önce bildirilmemesi					
3. Öğrencilere işletmede görev tanımı dışında başka işlerin yaptırılması (Temizlik, yemek, çay vb.)					

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
4. Usta öğreticilerin öğrenciye yeteri kadar rehberlik yapmaması					
5. Usta öğreticilerin öğrencilerle iyi ilişkiler kuramaması					
6. Öğrencilerin gereğinden fazla (günlük 8 saatten fazla veya hafta sonları) çalıştırılması					
7. İş yerinde alanla ilgili yeni teknolojilerin bulunmaması					
8. İşletmelerde öğrencilerin meslekleri ile ilgili pratik bilgileri alamamaları					
9. Beceri eğitim planında bulunan tüm konuların öğrenciye sunulmaması					
10. İşletmelerde Eğitim Biriminin bulunmaması					
11. İş yerindeki Usta Öğreticilerin işi öğretme konusunda bilgi ve becerilerinin yetersiz olması					
12. İş yerlerinde öğrencilere bilgi ve yetenek seviyesinin üzerinde işler verilmesi					
13. Öğrencilerin işletmelerdeki teknik araç gereçlerden faydalanamamaları					
14. Öğrencilerin işyerinde yaptıkları işlerin takdir edilmemesi					
15. İş yerine ulaşımın zor olması					
16. İşyerinde personele tanınan sosyal imkânlardan(yemek, servis, vb.) öğrencilerin yararlanamaması					
17. İş yerinin fiziki ortamının beceri eğitimi için elverişsiz olması (temizlik, bakım, aydınlatma, havalandırma, büyüklük vb.)					
18. İş yerinde iş kazalarına karşı yeterli İş Güvenliği tedbirlerinin alınmaması					
19. İşletmelerin beceri eğitimi alan öğrenciler arasında ayırım yapması					
2. MEVZUAT ve UYGULAMALARDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
20. Bir yıl olan beceri eğitim süresinin yetersiz olması					
21. Beceri eğitiminde mevzuat tarafından belirlenen miktarın (Asgari ücretin 1/3 ü) yetersiz olması					
22. Meslek Liseleri ile işletmelerin işbirliğinin sağlanamaması (İşletmelerin program geliştirme, planlama, yürütme ve değerlendirme çalışmalarına katılmaması)					

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
23. Öğrencilerin Sosyal Güvenlik Haklarının yetersiz olması (Staj sigortasının emekliliği kapsamaması vb.)					
24. Öğrencilerin ücretlerinin zamanında yatmaması					
25. Öğrencilerin ücretlerinin mevzuatta belirtilen miktarda(Asgari ücretin 1/3'ü) yatırılmaması					
3.OKULDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
26. Okulun uygulama öncesi öğrencileri beceri eğitimi ile ilgili yeterince bilgilendirmemesi					
27. Okulun uygulama öncesi öğrencileri ilgili mevzuat hakkında bilgilendirmemesi					
28. Okulda verilen teorik eğitimin iş yerindeki uygulamalar ve sektör ihtiyaçları için yetersiz kalması					
29. Okuldaki teknolojinin, iş yerindeki teknolojinin gerisinde kalması					
30. Okulun öğrencileri okudukları alana uygun bir işletmeye yerleştirmemesi					
31. Okulun öğrencileri yönetmelikle belirlenen şartlara uygun işletmeye yerleştirmemesi					
32. Okulun usta öğreticilik belgesine sahip personel bulunmayan işletmelere öğrenci yerleştirmemesi					
33. Okulun öğretim programına uygun eğitim vermeyen işletmeye öğrenci yerleştirmemesi					
34. Okul tarafından koordinatör öğretmenlere ve usta öğreticilere göreve ilişkin hizmet içi eğitim verilmemesi					
4.ÖĞRENCİLERDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
35. Öğrencilerin iş yeri kurallarına uymaması					
36. Öğrencilerin iş yerinde beceri eğitimine karşı ilgisiz ve isteksiz olması					
37. Öğrencilerin iş yerinde yaşadıkları sorunları koordinatör öğretmenlerine bildirmemesi					
38. Öğrencilerin mesai saatlerine uymaması					
39. Öğrencilerin işletmede mesleğin gerektirdiği kılık kıyafete özen göstermemesi					
40. Öğrencilerin kendisine yapılan eleştiri ve önerileri dikkate almaması					
41. Öğrencilerin hastalık veya herhangi bir mazeret ortaya çıkınca usta öğreticiye bilgi vermemesi					
42. Öğrencilerin usta öğreticilerin kendilerine verdikleri görevleri yapmamaları					
5.ÖĞRETMENLERDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
43. Koordinatör öğretmenlerin her hafta işletmeye gitmemesi					
44. Koordinatör öğretmenlerin iş yerine gelince öğrenci ile görüşmemesi					

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
45. Koordinatör öğretmenlerin öğrencilere gerekli yardım ve rehberliği yapmaması					
46. Koordinatör öğretmenlerin işletme yetkilileri ve usta öğreticilere gerekli yardım ve rehberliği yapmaması					
47. Koordinatör öğretmenlerin usta öğreticilerle birlikte çalışarak her öğrenci için öğretim planı geliştirmemesi					
48. Koordinatör öğretmenlerin, işletme ve okul arasında koordinasyonu sağlamaması					
49. Koordinatör öğretmenlerin işletmelerin sorumluluklarını yerine getirip getirmediğini denetlememesi					

Ek 2: İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Anketi

Değerli Öğrenci,

Bu anket formu, Meslek Lisesi öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitiminde karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ankette belirtilen sorulara vereceğiniz samimi yanıtlar araştırmaya büyük katkılar sağlayacaktır. Vereceğiniz yanıtlar gizlilik kapsamında ele alınıp, sadece bu araştırmada kullanılacaktır. Anketi cevaplayanın isim ve hüviyetini belirtmesine gerek yoktur.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Nurcihan KAYA
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetim, Denetimi, Planlama ve Ekonomisi Anabilim dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

IBÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

Açıklama: Bu bölümdeki sorulara vereceğiniz cevaplara parantez içine 'x' işaretini koyarak belirtiniz.

1. Cinsiyetiniz : () Kız () Erkek
2. Beceri eğitimi uygulaması yaptığınız işletmeyi kim buldu?
 - a. () Okul Yönetimi
 - b. () Öğretmenlerim
 - c. () Ailem
 - d. () Kendim
 - e. () Diğer.....
3. Mezun olduktan sonra bölümünüzle ilgili bir mesleğe yönelmeyi düşünüyor musunuz?
 - a. () Evet
 - b. () Hayır
4. Çalıştığınız işyeri hangi sektörde faaliyet gösteriyor?
 - a. () Kamu Sektörü
 - b. () Özel Sektör
5. Okul Türünüz:
 - b) () Endüstri Meslek Lisesi
 - b) () Kız Meslek Lisesi
 - c) () Ticaret Meslek Lisesi
 - d) () Diğer

II. BÖLÜM

Açıklama: Aşağıda yer alan sorular İşletmelerde Beceri Eğitiminde karşılaşılan sorunları belirlemeye yöneliktir. Lütfen aşağıda yazılı ifadeleri **ne ölçüde sorun olarak gördüğünüzü** işaretleyiniz.

1.İŞLETMELERDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. İşletmelerin beceri eğitimi için öğrenci almak istememesi					
2. İş yeri kurallarının, işletme tarafından öğrenciye uygulama başlamadan önce bildirilmemesi					
3. Öğrencilere işletmede görev tanımını dışında başka işlerin yaptırılması (Temizlik, yemek, çay vb.)					
4. Usta öğreticilerin öğrenciye yeteri kadar rehberlik yapmaması					
5. Usta öğreticilerin öğrencilerle iyi ilişkiler kuramaması					
6. Öğrencilerin gereğinden fazla (günlük 8 saatten fazla veya hafta sonları) çalıştırılması					
7. İş yerinde alanla ilgili yeni teknolojilerin bulunmaması					
8. İşletmelerde öğrencilerin meslekleri ile ilgili pratik bilgileri alamamaları					
9. Beceri eğitim planında bulunan tüm konuların öğrenciye sunulmaması					
10. İşletmelerde Eğitim Biriminin bulunmaması					
11. İş yerindeki Usta Öğreticilerin işi öğretme konusunda bilgi ve becerilerinin yetersiz olması					
12. İş yerlerinde öğrencilere bilgi ve yetenek seviyesinin üzerinde işler verilmesi					
13. Öğrencilerin işletmelerdeki teknik araç gereçlerden faydalanamamaları					
14. Öğrencilerin işyerinde yaptıkları işlerin takdir edilmemesi					
15. İş yerine ulaşımın zor olması					
16. İşyerinde personele tanınan sosyal imkânlardan(yemek, servis, vb.) öğrencilerin yararlanamaması					
17. İş yerinin fiziki ortamının beceri eğitimi için elverişsiz olması (temizlik, bakım, aydınlatma, havalandırma, büyüklük vb.)					
18. İş yerinde iş kazalarına karşı yeterli İş Güvenliği tedbirlerinin alınmaması					
19. İşletmelerin beceri eğitimi alan öğrenciler arasında ayırım yapması					

2. MEVZUATTAN VE UYGULAMALARDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
20. Bir yıl olan beceri eğitim süresinin yetersiz olması					
21. Öğrencilerin ücretlerinin zamanında yatmaması					
22. Öğrencilerin ücretlerinin mevzuatta belirtilen miktarda(Asgari ücretin 1/3'ü) yatırılmaması					
3.OKULDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
23. Okulun uygulama öncesi öğrencileri beceri eğitimi ile ilgili yeterince bilgilendirmemesi					
24. Okulun uygulama öncesi öğrencileri ilgili mevzuat hakkında bilgilendirmemesi					
25. Okulda verilen teorik eğitimin iş yerindeki uygulamalar ve sektör ihtiyaçları için yetersiz kalması					
26. Okuldaki teknolojinin, iş yerindeki teknolojinin gerisinde kalması					
27. Okulun öğrencileri okudukları alana uygun bir işletmeye yerleştirmemesi					
28. Okulun öğrencileri yönetmelikçe belirlenen şartlara uygun işletmeye yerleştirmemesi					
29. Okulun usta öğreticilik belgesine sahip personel bulunmayan işletmelere öğrenci yerleştirmesi					
30. Okulun öğretim programına uygun eğitim vermeyen işletmeye öğrenci yerleştirmesi					
31. Okul tarafından koordinatör öğretmenlere ve usta öğreticilere göreve ilişkin hizmet içi eğitim verilmemesi					
32. Öğrencilerin çalışan personel ile iyi ilişkiler kuramaması					
33. Öğrencilerin iş yerine uyum sağlayamaması					
4.ÖĞRENCİLERDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR					
34. Öğrencilerin iş yeri kurallarına uymaması					
35. Öğrencilerin iş yerinde beceri eğitimine karşı ilgisiz ve isteksiz olması					
36. Öğrencilerin iş yerinde yaşadıkları sorunları koordinatör öğretmenlerine bildirmemesi					
37. Öğrencilerin mesai saatlerine uymaması					
38. Öğrencilerin işletmede mesleğin gerektirdiği kıyak kıyafete özen göstermemesi					
39. Öğrencilerin kendisine yapılan eleştiri ve önerileri dikkate almaması					
40. Öğrencilerin hastalık veya herhangi bir mazeret ortaya çıkınca usta öğreticiye bilgi vermemesi					
41. Öğrencilerin usta öğreticilerin kendilerine verdikleri görevleri yapmaması					

Görevler

Görev ve Sorumluluklar

Meslekî eğitimde işletmelerin görev ve sorumlulukları

Madde 196- Meslekî eğitim yaptıracak işletmeler:

- a) Öğrencilerin işletmede yapacakları meslekî eğitim, bu eğitime katılacak öğrenci sayısı ve eğitimin uygulanışı ile ilgili esasları düzenleyen protokolü işletme belirleme komisyonu ile birlikte imzalar ve eğitimi, çalışma takvimine uygun olarak yaptırır.
- b) Meslekî eğitimin, ilgili meslek alan/dalları öğretim programlarına uygun olarak işletme belirleme komisyonu tarafından belirlenecek yerde yapılmasını sağlar.
- c) İşletmede meslekî eğitim yapılacak alan/dalların her biri için öğrencilerin beceri eğitiminden sorumlu olmak üzere ustalık veya meslekî yeterliğe sahip ve iş pedagojisi eğitimi görmüş yeterli sayıda ve nitelikte usta öğretici veya eğitici personel görevlendirir.
- d) Yeterli sayıda ve nitelikte usta öğretici veya eğitici personel bulunmaması durumunda, kurum müdürlükleri ile koordineli olarak açılacak iş pedagojisi kurslarına ilgili personelin katılımını sağlar.
- e) Meslekî eğitim için gerekli olan temrin malzemesi ile araç-gereci temin eder.
- f) İşletmede meslekî eğitim gören öğrenciye, yaşına uygun asgari ücretin % 30'undan az olmamak üzere ödenecek ücret tutarı, ücret artışı ve diğer olanakları kapsayan eğitim sözleşmesini, öğrenci velisi ve kurum müdürü ile birlikte imzalar.
- g) Öğrencilerin devam durumlarını izleyerek devamsızlıklarını ve hastalık izinlerini süresi içinde ilgili kurum müdürlüğüne bildirir.
- h) Öğrencilerin ilgili döneme ait puan çizelgelerini, dönem sonundan beş gün önce kapalı zarf içinde ilgili kurum müdürlüğüne teslim eder.
- ı) Öğrenciler tarafından tutulan iş dosyasını, istenmesi durumunda veya yıl sonu beceri sınavından önce ilgili kurum müdürlüğüne teslim eder.
- i) Öğrencilere telâfi eğitimi süresince ve kurumda yapılacak sınavlar için belirtilen günlerde ücretli izin verir.
- j) Öğrencilere yarıyıl ve yaz tatili süresince toplam bir ay ücretli izin verir.
- k) Öğrencilere bir ders yılı içinde devamsızlıktan sayılmak ve en çok devamsızlık süresini geçmemek üzere, ilgili kurum müdürlüğünün de görüşünü alarak ücretsiz mazeret izni verir.
- l) Meslekî eğitim başladıktan sonra personel sayısının azalması durumunda da eğitime alınmış olan öğrencileri, mezun oluncaya kadar işletmede eğitime devam ettirir.
- m) Öğrenci/kursiyerlerin iş kazaları ve meslek hastalıklarından korunması için gerekli önlemleri alır ve tedavileri için gerekli sevk işlemlerini yapar.
- n) Eğitimi yapılan meslek alan/dallarının öğretim programlarında bulunduğu hâlde işletmedeki olanaksızlıklar nedeniyle işlenemeyen konuların öğretimi için kurum müdürü ile iş birliği yapar.

İşletmelerde yapılan meslekî eğitimin plânlı bir şekilde yürütülmesi, programa uygunluğunun izlenmesi, ortaya çıkabilecek aksaklıkların ve eksikliklerin giderilmesi, öğrencilerin başarı, devam-devamsızlık ve disiplin durumlarının izlenmesi ve rehberlikte bulunulması amacıyla görevlendirilen koordinatör öğretmene gerekli kolaylığı sağlar.

(Değişik üçüncü fıkra: 20.9.2008/27003 RG) Öğrenci, çırak ve kursiyerler, 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerince günde sekiz saatten fazla, meslekleri dışındaki işler ile bağımsız olarak Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinin hükümlerine aykırı işlerde çalıştırılmaz. Bunlar, personele sunulan sosyal hizmetlerden yararlandırılırlar.

Teorik eğitimde görev alacak eğitici personel

Madde 197- Kurumda veya işletmelerde meslekî eğitim gören öğrencilerin teorik eğitimi, kurumun kadrolu/ücretli öğretmenleri veya işletmelerdeki eğitici personel tarafından yaptırılır.

İşletmelerde beceri eğitiminde görev alacak eğitici personel/usta öğretici

Madde 198- İşletmelerde beceri eğitimi, eğitici personel/usta öğreticilerce yaptırılır.

Eğitici personel/usta öğretici:

- a) İşletmelerde yapılacak beceri eğitiminin plânlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kurum ve işletme yetkililerince yapılacak toplantılara katılır.
- b) Teorik konular da dikkate alınarak koordinatör öğretmenle birlikte eğitim uygulamasına ait plânlar yapar ve eğitime başlanılan ilk hafta içinde plânları işletme yetkilisi ile kurum müdürünün onayına sunar.
- c) Öğrenci/kursiyerlerin, işletmelerde yapacakları uygulamalı eğitime devam durumlarını günü gününe izleyerek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirir.
- d) Öğrenci/kursiyerlerin başarı durumlarını belirleyerek sonuçlarını işletme yetkililerine bildirir.
- e) Eğitim hizmetlerini mevzuatına göre yürütür, bu konuda kurum ve işletmelerin yapacakları hizmet içi eğitim etkinliklerine katılır.
- f) Eğitim etkinliklerinde, çalışma takvimine uyar.
- g) Göreve gelememeleri durumunda, özürlerini zamanında işletme yetkililerine bildirir.
- h) Beceri eğitiminde her öğrencinin, mesleğin özelliğine göre yaptığı temrin, iş, proje, deney veya hizmetin değerlendirilmesini çizelge üzerinde yapar, öğrenci ile birlikte imzalar ve bu dokümanın yer alacağı birer iş dosyası tutmasını sağlar.
- ı) İşletmenin genel işleyişi, üretimi, iş akışı, iş güvenliği konularında öğrencilere bilgi verir.

Çıraklık eğitiminde iş yerinde aranacak koşullar

Madde 199- Çırak çalıştıran iş yerlerinde, eğitim programlarında belirtilen makine, takım, araç-gereç bulundurulur. Yerleşim yerinin sanayileşme düzeyi göz önüne alınarak il istihdam ve mesleki eğitim kurulu (**) bu araç-gerecin sayı ve niteliğinde değişiklik yapabilir.

Aday çırak ve çırak çalıştıran iş yerlerinde usta öğretici bulundurulması zorunludur. Bir usta öğreticinin pratik eğitimden sorumlu olacağı aday çırak ve çırakların toplamı altıdan fazla olamaz. Ancak bir iş yerinde usta öğretici, yanında çalışan her kalfa için bir aday çırak veya çırağın daha

pratik eğitim sorumluluğunu alabilir. Bu durumda bir usta öğreticinin, pratik eğitiminden sorumlu olacağı aday çırak ve çırakların toplam sayısı sekizi geçemez.

İş yerlerinde usta öğretici olarak istihdam edilip aday çırak ve çırakların pratik eğitim sorumlulukları dışında görevi bulunmayanlar, 16 aday çırak veya çırağın pratik eğitim sorumluluğunu alabilirler.

Bünyesinde eğitim birimi oluşturulmuş olan işletmeler, aday çırak ve çırakların pratik eğitimlerini bu eğitim birimlerinde yapabilirler.

Çıraklık eğitiminde işveren veya vekilinin görev ve sorumlulukları

Madde 200- İşveren veya vekilinin aday çırak ve çırağa karşı olan görev ve sorumlulukları:

a) Aday çırak ve çırağın;

1) Millî, ahlâkî, insanî ve manevî değerlerinin geliştirilmesine yardımcı olmak,

2) Pratik eğitimini eksiksiz yapmasını sağlayarak aday çırakları çıraklığa; çırakları kalfalığa hazırlamak,

3) En iyi şekilde yetiştirilmesi için, mümkün olan özeni göstermek, bu amaçla diğer ilgililerle iş birliği içinde çalışmak,

4) İzin, hastalık ve diğer nedenlerle olan devamsızlığını ilgili kurum müdürlüğüne bildirmek,

5) Pratik eğitimden sorumlu olacak usta öğreticiyi görevlendirmek,

6) Pratik eğitimle ilgili malzemeyi sağlamak,

7) Sözleşmesinde belirtilen koşullara uymak, ücret ve sosyal yardımlarını zamanında vermek,

b) Aday çırak ve çırağa her yıl, teorik eğitimin yapıldığı zamanlar dışında bir ay ücretli izin vermek.

c) Teorik eğitime devam etmesini sağlamak için kurum müdürlüğüne belirlenecek programa uygun olarak aday çırak ve çırağa haftada bir gün ücretli izin vermek veya teorik eğitimin iş yerinde yapılması durumunda teorik eğitim süresince ücretli izinli saymak.

d) Aday çırağın ilgi ve yeteneğine uygun meslek seçimi yapmasına yardımcı olmak, iş hayatı koşullarına uyumunu sağlamak ve çalışmayı sevmesine yardımcı olmak.

e) Çıraklık süresini tamamlayan çırağın, açılacak ilk kalfalık sınavına girmesini sağlamak.

İşletme koşullarına uyma

Madde 201- Öğrenci, çırak ve kursiyerler, işletmelerin koşullarına ve çalışma düzenine uymak zorundadır. Bunlar, üretim ve hizmetle ilgili gizliliği gerektiren konularda başkalarına bilgi veremez. Kendilerine verilen işleri özenle yapar, iş yerine ait makine, araç-gereci korur, pratik ve teorik eğitimine düzenli olarak devam eder ve sınavlarına girer, sözleşme koşullarına uyarlar.

Öğrenciler sendikal etkinliklere katılamazlar.

(1) Bu madde başlığı "Beceri eğitimi" iken, 20/9/2008 tarihli ve 27008 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 78'inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(**) Bu Bölümde Kullanılan “il mesleki eğitim kurulu” ibaresi, 20/9/2008 tarihli ve 27008 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 116'ncı maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Nurcihan
Soyadı	KAYA
Doğum Yeri ve Tarihi	Elazığ - 11.08.1972
Uyruğu	Türkiye Cumhuriyeti
İletişim Adresi ve Telefonu	Gerzele Mah. 547 Sok. No:6/4 Merkezefendi -DENİZLİ 0.258. 999 19 48
Eğitim	Lisans
İlkokul	Keban Fevzi Çakmak İlkokulu
Ortaokul	Elazığ Öğretmen Sıdika Avar Kız Sanat Ortaokulu
Lise	Elazığ Öğretmen Sıdika Avar Kız Meslek Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Öğretmenliği
Yabancı Dil	İngilizce
Yabancı Dil Adı – SINAV ADI – Sınavın Yapıldığı ay ve yıl	İngilizce
Varsa Mesleki Deneyim	
Yıllar	Mesleki Deneyim
1996-2017	Milli Eğitim Bakanlığı - Öğretmen
2017- Devam ediyor	Denizli Milli Eğitim Müdürlüğü- Albayrak Borsa İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi – Müdür Yardımcısı